

John Jagon henki tahi kuollutko vai elävä?, by

Wilkie Collins This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org

Title: John Jagon henki tahi kuollutko vai elävä?

Author: Wilkie Collins

Translator: Anton Oskar Forsman

Release Date: September 25, 2006 [EBook #19372]

Language: Finnish

Character set encoding: ISO-8859-1

*** START OF THIS PROJECT GUTENBERG EBOOK JOHN JAGON ***

Produced by Tapio Riikonen

JOHN JAGON HENKI TAHI KUOLLUTKO VAI ELÄVÄ

Kirj.

Wilkie Collins

Englannista "The Dead Alive" suomentanut A. O. F. [Anton Oskar Forsman]

G. W. Edlund, Helsinki, 1880.

SISÄLTÖ:

I. Sairas mies II. Uudet kasvot III. Seurustelu kuutamolla IV. Pyökki-sauva V. Uutisia Narrabeesta VI. Kalkki-uuni VII. Oikeudessa VIII. Tunnustus IX. Kuulutus X. Tuomari ja vankilan tirehtööri XI. Piikivi ja ikkuna XII. Loppu Loppumuistutus

---

ENSIMÄINEN LUKU.

Sairas mies.

"Sydän terve", sanoi tohtori. "Keuhkot hyvät. Ei mitään vikaa elimissä, jota voisi huomata. Filip Lefrank, älkää olko levotonna. Ette vielä kuole. Tautinne on tullut liiallisesta työstä. Lepo on ainoa lääke".

Niin lausui tohtori huoneissani Lontoossa; tohtoria oli noin puolen tuntia ennen lähetetty noutamaan minun tähteni, koska olin peloittanut kirjuriani pyörtyessäni pulpettini ääressä. En tahdo ilman syyttä kääntää lukiani huomion puoleeni; mutta ehkäpä lienee tarpeellinen selitykseksi lisätä, että olen "nuorempi" asian-ajaja suurella harjoituksella. Olen kotoisin Jersey nimisestä saaresta Englannin kanavassa. Nimeni franskalainen muoto (Lefanc) sai englantilaisen muodon useita polvia sitten: siihen aikaan käytettiin kirjain "k" Englannissa vielä sanain lopussa, jotka nyt päättyvät "c":illä. Siitä huolimatta me vielä toki kannamme päämme pystyssä kuten Jersey-perhe ainakin. Vielä tänäkin päivänä on isälleni ikävää kuulla puhuttavan pojastansa Englannin asian-ajaja-säädyn jäsenenä.

"Lepoa!" sanoin toistamiseen, kun lääketieteellinen neuvon-antajani oli päättänyt puheensa. "Ystäväni, tiedätkö nyt juuri kärkeä-ajan olevan käsissä. Oikeudet istuvat. Katsokaahan, mikä tukku asiakirjoja makaa ja odottaa minua tuolla pöydällä. Lepo ja perikato ovat minulle yhtä".

"Ja työ on kuolema", lisäsi tohtori tyynesti.

Minä säpsähdin. Hän ei tahtonut pelottaa minua, hän puhui nähtävästi toden perästä.

"On ainoastaan kysymys ajasta", jatkoi hän. "Teillä on hyvä ruumiin rakennus, olette nuori mies, vaan ette voi aivan kauan liiallisesti rasittaa aivojanne ja turmella hermostoanne. Lähtekää kohta matkalle. Jos kärsitte merta, tehkää meri-matka. Meri-ilma voisi paraite tehdä teidät terveiksi. En tahdo kirjoittaa teille mitään receptiä. En voi parantaa teitä. Minulla ei ole muuta lisättävää".

Näin sanoen jätti lääkäriini asuntoni. Olin itsepintainen; lähdin samana päivänä oikeuteen.

Vanhempi asian-ajaja siinä jutussa, jonka kanssa minulla oli tekemistä, kääntyi puoleeni pyytäen minulta jonkun selityksen, jonka olin velvollinen hänelle antamaan. Kauhukseeni ja hämmästyksekseni en kyennyt kokoamaan ajatukseni: tapaukset ja asianhaarat olivat aivan sekasin aivoissani. Minä vietiin oikeudesta suuresti säikähtyneenä itsestäni. Seuraavana päivänä lähetettiin asia-kirjani takaisin asianomaisille, ja minä seurasin lääkäriini neuvoa, lähtien Amerikkaan ensi höyryssä, joka kulki New-Yorkiin.

Minä olin erityisestä syystä pitänyt matkan Amerikkaan parempana muita merimatkoja. Muuan äitini sukulainen, näet, oli useita vuosia sitten muuttanut Yhdys-valtoihin ja siellä ruvennut maanviljelijäksi. Hän oli käskenyt minun käymään luonaan, jos joskus olisin tullut Atlantin meren poikki. Tuota pitkää toimettomuutta levon nimellä, johon tohtori oli minua tuominut, voitiin tuskin suloisemmalla tavalla viettää, luulin minä, kuin käymällä orpanoimassa ja katselemassa Amerikkaa. Viivytyäni hetken aikaa New-Yorkissa, kuljin

rautatietä sukulaiseni, herra Meadowcroft'in luokse Morwickin talossa.

Amerikassa löytyy mitä juhlallisimpia näkö-aloja koko mailmassa. Terveellisenä vastakohtana näille voit myöskin usein valtioissa Yhdys-valloissa nähdä maisemia, jotka ovat niin tasaisia, niin yksitoikkoisia ja ikäviä matkustajalle, kuin koskaan missään muualla mailmassa. Se maanosa, jossa herra Meadowcroft'in maatila oli, kuului jälkimäiseen luokkaan. Silmäilin ympärilleni, kun astuin rautatievaunuista alas portaille Morwickin pysäyspaikalla ja sanoin itsekseni: "jos tulen terveeksi sillä, että tulen kankeaksi ja tyhmäksi, silloin olen tosiaan löytänyt paraan paikan".

Minä muistelen näitä sanoja seuraavien tapausten valossa; ja sanon, kuten tekin pian olette sanova, niiden lähteneen jotenkin rohkeasta miehestä, jonka sukkela ajatus ei koskaan kyllin tyynesti ottanut punnitakseen, mitä odottamattomia tapauksia aika ja sattumus yhdistyneenä voivat aikaan saada hänelle.

Herra Meadowcroft'in vanhin poika, Ambrose, odotti pysäyspaikalla ajaakseen minut taloon.

Ambrose Meadowcroft'in ulkonaisessa olennessa ei ollut mitään, joka olisi ennustanut niitä hirveitä ja kummallisia tapauksia, jotka tulisivat tapahtumaan tuloni jälkeen Morwickiin.

Terve, kaunis, nuori mies kysyi: "Miten voitte herra Lefrank? Iloitsen nähdessäni teitä, herraseni. Nouskaa vaunuihin; mies kyllä saapi selkoa kapineistanne."

Yhtä kohteliaasti vastasin minä:

"Kiitoksia kysymästänne! Miten voidaan kotona?"

Niin lähdimme matkalle taloon.

Matkustaessamme keskustelimme ensin maanviljelyksestä ja karjanhoidosta. Ennenkuin olimme kulkeneet 20 kyynärää, tuli minun täydellinen tietämättömyyteni elonkorjuussa ja karjanhoidosta ilmi. Ambrose Meadowcroft koetti kääntää keskustelumme toiseen aineeseen, vaan hänelle ei onnistunut tämä hanke. Nyt taasen minä vuorossani etsin keskustelu-ainetta ja kysäsin umpi-mähkään, tulinko sopivalla ajalla. Nuoren maanviljelijän jotenkin yksinkertaiset, päivettyneet kasvat kirkastuivat silmänräpäyksessä. Minä olin nähtävästi sattumalta keksinyt huvittavan keskustelu-aineen.

"Ette olisi voineet tulla soveliaammasti", sanoi hän. "Meidän talomme ei koskaan ole ollut niin hauska ja hupainen kuin tätä nykyä".

"Onko teillä vieraita luonanne?"

"Eipä juuri mikään vieras. Ainoastaan uusi perheen jäsen, joka on tullut keskuuteemme".

"Uusi perheen jäsen! Sallikaa minun kysyä, kukahan?"

Ambrose Meadowcroft mietiskeli, ennenkuin hän vastasi, läiskähti hevosta ruoskalla, katsoi minuun jonkunmoisella yksinkertaisella epäilyksellä ja toi yhtäkkiä totuuden ilmi mitä selvimmillä sanoilla:

"Onpahan kauniin tyttö, jonka te koskaan eläissänne olette nähneet".

"Voi, voi! Arvatenkin sisarienne ystävätär?"

"Ystävätär? Aivan niin, häntä on meidän pieni amerikalainen serkkumme -- Naomi Colebrook".

Himmeästi nyt muistelin, että herra Meadowcroft'in nuorempi sisar oli kauan aikaa sitten joutunut naimisiin erään amerikalaisen kauppamiehen kanssa ja että hän oli kuollut monta vuotta sitten, jättäen jälkeensä yhden ainoan lapsen. Minä sain nyt kuulla, että myöskin isä oli kuollut. Kuolinvuoteellansa oli hän jättänyt turvattoman tyttärensä vaimonsa sukulaisten ystävälliseen hoitoon Morwick'issa.

"Hän keinotteli alinomaa", jatkoi Ambrose. "Hän koetti milloin mitäkin ja kaikki kävi nurin. Hän kuoli tuskin jättäen jälkeensä, mitä maahan-paniaisiin tarvittiin. Ennenkuin Naomi tuli tänne, isääni vähän arvelutti, mimmoinen hänen amerikalainen sisarensa tytär olisi. Me olemme englantilaisia, kuten tiedätte; ja vaikka elämme täällä Yhdys-valloissa, noudatamme kuitenkin englantilaisia tapojamme. Me emme yleensä paljon huoli amerikalaisista naisista, vaan kun Naomi tuli, voitti hän kaikki puolelleen. Mikä tyttö! Kohta hän asettui kuten perheen-jäsen ainakin. Viikossa hän oppi maito-talouden kaikki askareet. Vaikkapa hän ei vielä ole ollut vallan kahtakaan kuukautta luonamme, ihmettelemme jo, miten me koskaan voimme tulla toimeen ilman häntä!"

Kun Ambrose kerran oli ruvennut puhumaan Naomi Colebrook'ista, puhui hän lakkaamatta hänestä. Ei tarvinnut olla kovin teräväsilmäinen voidakseen huomata, minkä vaikutuksen amerikalainen serkku oli tehnyt häneen. Nuoren miehen kiihko tarttui myöskin minuun, vaikkapa heikommassa määrässä. Minä olin tosin ennakolta hiukan hämmästyksissäni, ajatellessani saavani nähdä Naomia, kun me iltapuoleen saavuimme Morwick'in talon porteille.

TOINEN LUKU.

Uudet kasvat.

Kohta tultuani minua esiteltiin vanhemmalle herra Meadowcroft'ille.

Vanhuksesta oli tullut täydellinen raajarikko ja hän oli jäsenten kolotuksen vuoksi aivan sidottu tuoliinsa. Hän vastaanotti minut ystävällisesti, vaan myöskin hiukan kylmästi. Hänen ainoa naimaton tyttärensä (hän oli kauan ollut leskenä) oli huoneessa isän hoitamista varten. Hän oli keski-ikäinen, surumielinen nainen, ilman mitään viehättäviä ulkonaisia omaisuuksia -- eräs niitä henkilöitä, jotka näyttivät vastahakoisesti suostuvan elämiseen, joka on heille taakka, jota eivät koskaan olisi suostuneet kantamaan, jos ensin heidän mieltä olisi kysytty. Meidän kolmen kesken syntyi aivan lyhyt, eikä juuri vilkaskaan keskustelu arki-huoneessa paljaine seininen; tämän päätettyä minä astuin huoneeseni ja aloin tyhjentää kapusäkkiäni.

"Illallinen syödään kello 9, herra", sanoi neiti Meadowcroft. Hän lausui nämät sanat, juuri kuin "illallinen" olisi joku perheellinen kiusa, johon miehet tavallisesti ovat syypäät, vaan jota ainoastaan vaimot kärsivät. Minä seurasin renkiä huoneeseni, olematta sanottavasti tyytyväinen ensi tuttavuuteeni talossa.

Tähän saakka en vielä ollut nähnyt Naomia, enkä mitään romantisuutta.

Huoneeni oli puhdas ja siisti -- vieläpä oli kaikki niin säntillään, että tuntui raskaalta. Minä oikein halusin saadakseni nähdä tomunhiekkaa edes jossakin. Kirjastossa ei ollut muuta kuin raamattu ja rukouskirja. Ikkunasta näki aukean tasangon, joka ainoastaan osaksi oli viljelty ja näytti muuten kolkolta ja ikävältä laskevan auringon valossa. Puhtaan, valkoisen vuoteeni päänalasen yläpuolella riippui pergamentti-kääry, johon ankara ja tuomitseva pyhän raamatunlause punaiseksi ja mustaksi maalatuilla kirjaimilla oli kirjoitettu. Neiti Meadowcroftin synkkä-mielinen henki oli leijaillut huoneeni läpi ja tehnyt sen ikäväksi. Mieleni tuli alakuloiseksi silmäillessäni ympärilleni. Vielä oli illalliseen kotvasen aikaa. Minä sytytin kynttilän ja otin käsille kapusäkistäni ensimmäisen franskalaisen romanin, jonka koskaan luulen olleen Morwick'in talossa. Oli muuan vanhemman Dumas'en mestarillisesti mieltä-jännittävistä kertomuksista. Viidessä minuutissa minä olin toisessa maailmassa ja ikävän huoneeni asujamina oli mitä vilkkain franskalainen seura. Käskevän soittokellon kilinä palautti minut asianomaisessa ajassa tosi-oloihin. Katselin kelloani. Kello oli yhdeksän.

Ambrose oli minua vastassa porrasten päässä ja näytti minulle tien ruoka-huoneeseen.

Herra Meadowcroft'in sairastuoli oli lykätty pöydän yläpäähän.

Hänen oikealla puolella istui hänen alakuloinen, harva-puheinen tyttärensä. Neiti Meadowcroft käski melkein aaveen-tapaisella juhlallisuudella minun istumaan tyhjälle paikalle isänsä vasemmalle puolelle. Silas Meadowcroft astui samassa sisään ja esiteltiin minulle. Veljekset Silas ja Ambrose olivat hyvin toistensa näköisiä, vaikka Ambrose oli pitempi ja kauniimpi. Ei kummankaan kasvoissa ollut varsinaista tunnon-ilmausta. Kummallakin tuntui olevan kehkeytymättömät hengen voimat, jotka, -- olkootpahan sitten hyvät tahi huonot -- odottivat asian-haarain kautta kypsytävänsä.

Ovi aukesi taasen, sillä aikaa kuin minä vielä tarkastelin molempia veljeksiä ja minun on suoraan tunnustaminen, ett'eivät ne tehneet ylimalkaan hyvää vaikutusta minuun. Uusi perhekunnan jäsen astui huoneeseen ja käänsi kohta huomioni puoleensa.

Hän oli varreltaan lyhyt-läntä, laiha ja kuivahka sekä erittäin kalpea, siihen katsoen että hän eleli maaseudulla. Kasvot olivat myöskin muussa suhteessa silmään-pistäviä. Kasvojen ala-osaa peitti paksu, musta parta ja viikset, vaikka siihen aikaan miehillä yleensä Amerikassa oli parta ajettuna ja partaa käytettiin harvoin. Kasvojen ylä-osaa valaisi kummallisesti kiiltävä, ruskea silmäpari, joiden katsanto minussa herätti tuon ajatuksen, ett'eivät miehen hengenlahjat mahtaneet olla oikeassa tasapainossa. Vaikka hän, sen-verran kuin minä voin huomata, kaikissa tunnon-ilmauksissaan ja toimissaan oli aivan terve ja raitis, oli kuitenkin noissa kummallisissa ruskeissa silmissä jotakin, joka minussa herätti sen ajatuksen, että hän erityisissä, sattuvissa tapauksissa voisi hämmästyttää vanhimpiakin ystäviänsä jollain väkivaltaisella tahi hurjapäisellä työllä. "Hiukan hurja" -- tämän vaikutuksen, käyttäkseni jokapäiväistä lausepartta, teki minuun tuntematon, joka nyt astui huoneeseen.

Vanhempi herra Meadowcroft, joka tähän saakka ei ollut hiiskunut sanaakaan, esitteli nyt itse äskentullutta minulle, vilkuttaen silmäänsä pojilleen; tämä silmäys oli jotenkin ymseä ja myöskin molemmat pojat katselivat karsaasti isäänsä, joka minusta tuntui jotenkin ikävältä.

"Filip Lefrank, tämä on minun pehtorini, herra Jago", sanoi vanhus ja esitteli meitä aivan säännöllisesti. "John Jago, tämä on nuori sukulaiseni vaimovainajani puolelta, herra Lefrank. Hän ei ole terve: hän on matkustanut meren yli saadakseen lepoa. Herra Jago on amerikalainen, Filip. Minä en luule sinulla olevan pahoja luuloja amerikalaisista. Tee tuttavuus Jagon kanssa. Asettukaa istumaan".

Hän loi uudelleen synkän silmäyksen poikiinsa ja pojat vuorossaan loivat häneen. He väistivät nähtävästi Jagoa, kun hän läheni tyhjää tuolia vieressäni ja kiersi pöydän toiselle puolelle. Oli selvä, että partainen mies oli isän suuressa suosiossa ja että pojat tästä tahi jostakin muusta syystä eivät voineet kärsiä häntä.

Ovi aukeni vielä kerran. Muori nainen astui hiljalleen sisään ja asettui istumaan pöydän ääreen.

Oliko hän Naomi Colebrook? Minä loin silmäyksen Ambroseen ja lu'in vastauksen hänen kasvoissaan. Vihdoinkin Naomi Colebrook!

Kaunis tyttö, vieläpä hyväkin tyttö, sen verran kuin minä voin päättää muodosta. Kuvailakseni häntä lyhyesti, oli hänellä pieni pää, joka kuitenkin oli somasti muodostettu ja hyvin sovitettu hänen hartioilleen; vaalean harmaat silmät, jotka katselivat niin rehellisesti ja myöskin tarkoittivat samaa, kuin osoittivatkin; pieni, sievä vartalo -- liian pieni meidän englantilaisten kauneus-käsitteiden mukaan; hänen kielimurteensa oli amerikalainen ja -- jotakin joka on aivan harvinaista Amerikassa -- hänen äänensä oli sointuva ja teki hänen murteensa suloiseksi englantilaisille korville. Ihmisten ensimmäinen vaikutus meihin on yhdeksässä tapauksessa kymmenestä oikea. Minä pidin kohta Naomi Colebrook'ista; hänen suloinen hymyilynsä miellytti minua, hänen sydämellinen käden-puristuksensa, kun meitä esiteltiin toisillemme.

"Vaikk'en olisi hyvässä sovussa kenenkään muun kanssa talossa", arvelin itsekseni, "niin varmaankin olen viihtyvä hänen seurassaan".

Ainakin sillä kertaa minä ennustin oikein. Siinä pahuuden ja eripuraisuuden ilman-alassa, joka vallitsi Morwick'in talossa, olimme, tuo kaunis amerikalainen tyttö ja minä, totisia ystäviä ensimmäisestä silmänräpäyksestä viimeiseen saakka.

Ambrose antoi sijaa Naomille, jotta tämä voisi istua hänen ja hänen veljensä välillä. Naomi punetui silmänräpäykseksi ja katseli häntä suloisella, hiukan vastahakoisella sydämellisyydellä, kun hän istahti. Minä epäilin suuresti, että nuori maanmies salaisuudessa pusersi hänen kättänsä pöytä-vaatteen alla.

Illallinen ei ollut erittäin vilkas ja hauska. Ainoa iloinen keskustelu oli Naomin ja minun välillä.

Jostakin selittämättömästä syystä ei John Jago näkynyt olevan hyvällä tuulella nuoren kansalaisensa, Naomin, läsnä-ollessa. Hän katsoi epäluuloisesti ylös lautastansa Naomia ja painoi jälleen hiljalleen silmänsä alas synkällä katseella. Kun minä puhuttelin häntä, vastasi hän väkinäisesti. Myöskin puhutellessaan herra Meadowcroft'ia varoi hän tarkasti molempia nuoria miehiä, kuten minä olin huomaavinani siitä suunnasta, jonka hänen silmäyksensä saivat niissä tilaisuuksissa. Kun aloitimme atriamme, huomasin vasta että Silas Meadowcroft'in vasen käsi oli sidottuna laastari-lapuilla; ja minä huomasin myöskin, että John Jago, jonka ruskeat silmät lensivät toisesta toiseen pöydän ääressä, katsoi kummallisen kiukkuisesti nuoren miehen loukkaantunutta kättä.

Mitä suuremmaksi hämmästykseksi minulle muukalaiselle huomasin jo tänä ensimmäisenä iltana talossa, että isä ja pojat puhuivat ainoastaan välillisesti toistensa kanssa herra Jagon ja minun kautta. Kun vanha herra Meadowcroft pehtorinensa moitti jotain talon peltojen viljelemisessä tapahtunutta erehdyttä, ilmottivat vanhuksen silmät, että tämä tyly nuhde tarkoitti hänen molempia poikiensa. Jos minä tein jonkun muistutuksen eläinten hoidosta yleensä, niin kohta molemmat pojat pistelevästi sovittivat sanojani lammasten ja härkien huonoon hoitoon ja katselivat John Jagoa, vaikka olivat puhuttelevinaan minua. Sellaisissa tilaisuuksissa -- ja niitä oli usein -- sekaantui Naomi rohkiasti ja juuri aikanaan keskusteluun ja käänsi puheen johonkukaan harmittomaan aineeseen. Joku kerta kun hän täten koetti olla välittäjänä, katseli suru-mielinen neiti Meadowcroft häneen, ankarasti paheksien hänen sekaantumistansa. En ole vielä koskaan istunut pöydässä ikävemmän ja eripuraisemman perheen kanssa. Kateus, viha, pahuus ja tylyys eivät koskaan näytä minusta niin illettäviltä, kuin näiden ilmaantuessa jonkulaisen kunnioituksen varjossa. Joll'en olisi mieltynyt Naomiin ja hänen pikkisiin rakkauden silmäyksiin, joita silloin tällöin huomasin vaihetettavan hänen ja Ambrosen kesken, en olisi koskaan voinut tulla toimeen tässä iltasessa. Olisin varmaan paennut franskalaisen romanini luokse ja omiin huoneisiin.

Vihdoin päättyi äärettömän pitkä ja yöllinen illallinen. Neiti Meadowcroft nousi tuoiltaan aaveentapaisella juhlallisuudella ja sanoi minulle jäähyväiset sanoilla:

"Tässä talossa nouseaan varhain aamulla, herra Lefrank. Hyvää yötä!"

Hän laski laihat kätensä herra Meadowcroftin sairastuolin selkälaudalle, keskeytti häntä jättäessään hyvästi minulle ja lykkäsi hänet sänkynsä tykö, juurikuin hän lykkäisi hänet hautaan.

"Käyttkö kohta, herraseni, huoneisiin? Joll'ette vielä käy pois, ehkäpä minä saan tarjota sikarin -- jos vaan nuo nuoret herrat sen suvaitsevat".

Täten tahallaan teroittaen sanojansa ja syrjästä silmäillen "nuoria herroja", täytti John Jago puolestaan kesti-ystävyyden vaatimuksia.

Minä en huolinut sikarista. Perin opitulla kohteliaisuudella toivotti ruunisilmäinen mies minulle hyvää yötä ja

lähti huoneesta.

Ambrose ja Silas lähestyivät nyt ystävällisesti minua avatuine sikari-laatikoineen.

"Olipa ihan paikallansa, että kielsitte ottamasta", alkoi Ambrose. "Älkää milloinkaan polttako John Jagon kanssa. Hänen sikarinsa myrkyttää teidät".

"Älkää koskaan uskoko sanaakaan John Jagon puheesta", lisäsi Silas, "hän on suurin valehtelia koko Amerikassa".

Naomi uhkasi heitä nuhdellen sormellansa, juurikuin nuo väkevät ja vankat miehet olisivat olleet lapsukaisia.

"Mitähän herra Lefrank ajattelee", sanoi Naomi, "kun näin puhutte henkilöstä, jota isänne kunnioittaa ja johon hän luottaa? Minä häpeen teitä molempia".

Silas meni matkoihinsa sanomatta sanaakaan vastaukseksi. Ambrose jäi jällelle nähtävästi haluten sopia Naomin kanssa, ennenkuin hän erosi hänestä.

Kun nyt huomasin olevani tiellä, väistyin syrjään erään lasi-oven luokse huoneen alapäässä. Ovesta tultiin pieneen, sievään puutarhaan, joka nyt oli kauniin kuuatamon valaisemana. Minä kävin sinne ihaillakseni somia paikkoja ja tulin istumapaikalle jalavan juurelle. Luonnon juhlallinen rauhallisuus ei koskaan ollut näyttänyt niin sanomattoman juhlalliselta ja kauniilta kuin nyt, jolloin olin tuolla ihmisasunnossa kuullut ja nähnyt niin paljon. Minä käsitin nyt tahi luulin käsittäväni tuota hurjaa toivottomuutta ihmiskunnan suhteen, joka muinoin ajoi ihmiset luostareihin. Ihmisiä vihaava puoli luonteessani (ja kuka sairas ei tunne sellaista puolta itsessään?) alkoi miltei päästä voitolle, kun tunsin kepeän käden laskeuneen hartioilleni ja olin taasen leppynyt ihmisiin Naomi Colebrookin kautta.

KOLMAS LUKU.

Seurustelu kuuatamalla.

"Minä haluan puhua kanssanne", alkoi Naomi. "Ettehän suinkaan ajattele pahaa minusta, sentähden että olen seurannut teitä tänne. Me emme ole suuresti tottuneet kursastelemisiin täällä Amerikassa".

"Siinä teette aivan oikein Amerikassa. Olkaa niin hyvä ja istukaa".

Hän istahti viereeni ja katseli minuun suoraan ja pelvotta kuuatamalla. "Te olette tämän perheen sukulainen", jatkoi hän, "ja niin minäkin olen. Minä arvelen voivani sanoa teille, mitä en voi sanoa vieraalle. Minä olen kovin iloissani, että te, herra Lefrank, tulitte tänne; ja tämäpä eräästä syystä, jota te herraseni, ette voi arvata".

"Kiitoksia komplimangistanne, neiti Colebrook, olipahan syy mikä tahansa".

Hän ei ottanut vaaria vastauksestani, vaan seurasi jäykästi omaa ajatusjuoksuansa.

"Minä luulen teidän voivan vaikuttaa paljon hyvää tässä onnettomassa talossa", jatkoi tyttö yhä pitäen silmänsä kiinitettynä minun kasvoihin. "Täällä Morwick'in talossa ei löydy mitään rakkautta, mitään luottamusta, mitään rauhaa. Täällä tarvitaan joku paitsi Ambrose. Älkää ajatelko Ambrosesta pahaa: hän on ainoastaan ajattelematon; minä arvelen, että muut tarvitsevat jonkun täällä, joka voi saattaa heitä häpeemään kovia sydämiään ja ilkeitä, petollisia, kateellisia toimiaan. Te olette kelpo mies; te tiedätte enemmän kuin ne; ne eivät voi auttaa itseänsä, niiden on turvaaminen teihin. Koettakaa, herra Lefrank, kun tulee sopiva tilaisuus, -- minä pyydän teitä, koettakaa solmia rauha niiden kesken. Te kuulitte, miten kävi illallis-pöydässä; ja olitte tyytymätön. Niinhän olitte! Minä näin teidän vetävän kulmianne ryppyyn ja minä tiedän, mitä englantilaiset

sillä tarkoittavat".

Minä en voinut muuta kuin puhua suoraan Naomin kanssa. Minä tunnustin, mitä olin huomannut illallispöydässä yhtä suoraan kuin tässä olen sen tunnustanut, Naomi nyökkäytti päätänsä merkiksi, että hän aivan hyväksyi vilpittömyyteni.

"Aivan niin", sanoi hän. "Mutta, voi, te tuomitsette liian leppeästi, kun sanotte, että miehet täällä eivät tiedä, saattaapa olla, että me olemme väärässä. En voi moittia John Jagoa muuten, kuin että hänen käytöksensä on niin kummallinen. Kerrotaan hänen kantavan tuota takkuista tukkaa silmissään -- en voi kärsiä että miehellä on tukka silmissä -- erään lupauksen vuoksi, jonka hän teki, kun häneltä kuoli vaimo. Eikö teidän mielestänne, herra Lefrank, mies ole hiukan höperö, kun hän ilmoittaa suruansa vaimon kuolemasta lupaamalla, ettei hän koskaan keritä tukkaansa? Kuitenkin kerrotaan John Jagon tehneen tämä päätös. Ihmiset valehtelevat kyllä täältä! Olipa miten tahansa, tosi on (pojatkin sen myöntävät) että kun John tuli tänne taloon, oli hänellä paraat todistukset. Ei ole helppo olla vanhukselle mieliksi; vaan Jago häntä miellytti. Aivan niin. Herra Meadowcroft ei pidä yleensä kansalaisistani. Hän on siinä suhteessa poikiensa kaltainen -- englantilainen, englantilainen perin pohjin. Kuitenkin sai John Jago hänet taipumaan; ehkäpä senvuoksi, että John Jago hyvin tuntee asiansa. No niin, eloa ja karjaa hän kyllä ymmärtää hoitaa. Hänen tultua pehtoriksi on kaikki menestynyt paljon paremmin kuin poikien aikana. Ambrose on sen itse myöntänyt minulle. Vaan vaikea on olla pidettynä huonompana kuin muukalainen; eikö niin? John nyt antaa käskyjä. Pojat tekevät askareensa; vaan heillä ei ole mitään sanomista, kun John ja vanhus ovat yksimieliset talon asioiden suhteen. Minä olen ollut pitkäveteinen puhuessani näistä seikoista, herrani; mutta nyt tiedätte, miten kateus ja viha miesten välillä täällä syntyi ennen minun aikojani. Minun tultuani tänne, näkyy heidän keskinäinen välinsä pahenevan pahenemistaan. Tuskin kuluu päivääkään, ettei kiukkuisia sanoja vaihdeta poikien ja John'in tahi poikien ja isän välillä. Vanhuksella on se paha tapa, että hän aina pitää John'in puolta. Puhu vanhuksen kanssa tästä, kun sopiva tilaisuus ilmaantuu. Riita Silas'en ja John'in välillä joku päivä sitten on etupäässä luettava vanhuksen syyksi; niin ainakin on minun ajatukseni. En tahdo puollustella Silasta. Vaikka hän on Ambrosen veli, sanon toki sen, että oli jotenki raakamaisesti häneltä tehty, kun hän löi Johnia, joka on pienempi ja heikompi. Mutta John teki vielä pahemmasti kerran, kun hän veti esiin puukkonsa ja koetti tappaa Silas'en. Sen hän teki! Ellei Silas olisi saanut puukon käsiinsä (hänen kätensä on pahoin haavoitettu, sen voin vakuuttaa, kun itse sidoin haavan) niin olisi tämä riita, sen verran kuin minä voin ymmärtää, päättynyt murhalla".

Näin sanottuaan keskeytti Naomi puheensa, katsoi taakseen ja säpsähti äkkiä.

Minäkin tirkistin samaan suuntaan. Tumma mies seisoj jalavan siimeksessä ja katseli meitä. Minä kohta nousin käydäkseni hänen luokse. Naomi malttoi mielensä ja pidätti minua.

"Kuka olette?" kysyi Naomi ja kääntyi kiivaasti tuntematointa miestä kohden. "Mikä on asianne?"

Mies astui esiin siimeksestä kuuvaloon; hän näytti olevan John Jago.

"Minä en toivo tulevan sopimattomalla ajalla", sanoi hän ja katsoi ankarasti minuun.

"Mikä on asia?" kysyi Naomi toistamiseen.

"En tahdo häiritä teitä eikä tuota herraa", jatkoi hän. "Voisitteko tehdä minulle palvelus, jos suvaisisitte minun kahden kesken puhua vähäisen kansanne, kun joudatte".

Hän puhui aivan teeskennellyllä kohteliaisuudella, turhaan koettaen salata mielenliikutusta, joka hänen valtasi. Hänen kiiltävät, ruskeat silmänsä, jotka nyt kuutamolla vilkkuivat vielä enemmän, katselivat rukoilevaisesti ja kummallisella epätoivon katseella Naomin kasvoja. Hänen kätensä, joita hän piti ristissä edessään, värisivät alinomia. Vaikka peräti vähän olin mieltynyt tähän mieheen, teki hän kuitenkin tällä hetkellä minuun sellaisen vaikutuksen, että säälin häntä.

"Haluatteko puhutella minua tänä iltana?" kysyi Naomi teeskentelemättömällä kummastuksella.

"Kyllä, neiti; jos niin sallitte, kun te ja herra Lefrank olette lopettaneet puheenne".

Naomi oli kahden vaiheella.

"Eiköhän sopisi odottaa huomiseksi!" sanoi hän.

"Huomenna olen talon asioissa viipyvä poissa koko päivän. Olkaa siis hyvä ja suokaa minulle tänä iltana muutama minuutti." Jago lähestyi askeleen Naomia, hänen äänensä tyrehtyi ja painui kainoon kuiskaukseen. "Minulla on tosiaan jotain sanomista teille, neiti Naomi. Tekisitte hyvin, -- perin, perin hyvin, jos sallisitte minun puhua kanssanne, ennenkuin tänä iltana käyn levolle".

Minä nousin taasen ylös jättääkseni paikkani hänelle. Vielä kerran Naomi pidätti minua.

"Ei", sanoi hän, "älkää liikkuko". Sitten kääntyi hän hyvin vastahakoisesti John Jagoon. "Jos te pidätte sen niin tärkeänä, herra John, lieneepä asian laita myöskin niin. Minä en toki voi ymmärtää, mitä *teillä* olisi sanomista minulle, jota ei voida sana kolmannen henkilön läsnä-ollessa. Mutta ehk'ei olisi minulta kohteliaasti kieltää. Te tiedätte minulla olevan tapana vetää ylös salin kelloa joka ilta kello kymmenen. Jos tahdotte tulla minua auttamaan, on luultava, että me siellä tulemme olemaan kahden kesken. Suostutteko siihen?"

"Suokaa anteeksi, neiti, vaan ei salissa".

"Ei salissa!"

"Tai sisällä huoneissa, jos saanen olla niin rohkea ja sanoa sen".

"Mitä te tarkoittatte?" Hän kääntyi nurpeasti ja vetosi minuun. "Ymmärrätekö te hänen tarkoituksensa?"

John Jago loi minuun rukoilevan silmäyksen, jotta antaisin hänen vastata itse puolestansa.

"Antakaa anteeksi minulle, neiti Naomi", sanoi hän. "Minä luulen teidän ymmärtävän minua. Tässä talossa sekä silmät että korvat väjyvät; ja löytyy myöskin askeleita, -- en huoli sanoa kenenkä -- jotka ovat niin hiljaisia, ett'ei kukaan ihminen voi kuulla niitä."

Viimeinen viittaus ymmärrettiin nähtävästi kyllä selvään. Naomi pidätti häntä, ennenkuin hän ehti lausua enemmän.

"No, missä sitten?" kysäsi Naomi myöntäväisesti. "Onko puutarha sovelias, herra John?"

"Kyllä, kiitoksia neiti: puutarha on sopiva". Hän osotti hiekkakäytävää takanamme, johon kuu paistoi yleensä. "Tuolla", sanoi hän, "voimme me nähdä kaikki paikat ympärillämme ja olla varmat, ett'ei kukaan kuuntele puhettamme. Kello kymmenenkö?" Hän vaikenä ja kääntyi minuun. "Minä pyydän anteeksi, herra, että näin tulen ja keskeytän puhettanne. Olkaa niin hyvä ja suokaa anteeksi!"

Hänen silmänsä loivat viimeisen, surullisesti rukoilevan katseen Naomin kasvoihin. Hän kumarsi ja katosi puun siimekseen. Suljetun oven kaukainen ääni tunkesi hiljaa yön hiljaisuudessa luoksemme. John Jago oli palannut asuinhuoneisiin.

Kun hän nyt ei enää voinut kuulla meitä, sanoi Naomi vakaisesti minulle:

"Älkää luulko, herra, että minä olen missään salaisessa liitossa *hänen* kanssansa", sanoi hän. "En tiedä

paremmin kuin tekään, mitä asiaa hänellä on minulle. Minua melkein haluttaa olla lupautani pitämättä, kun kello lyöpi kymmenen. Mitä te minun sijassani tekisitte?"

"Kun olette kerran luvanneet, on mielestäni velvollisuutenne myöskin pitää sananne", vastasin minä. "Jos vähänkään olette levotonna, odotan minä teitä muualla puutarhassa, jotta voin kuulla, jos huudatte minua".

Naomi vastaanotti ehdotustani ynseällä pään pudistuksella ja sääliväisesti hymyillen tietämättömyydelleni.

"Te olette muukalainen, herra Lefrank, muuten ette puhuisi minun kanssani tuolla tavalla. Amerikassa emme anna miesten peloittaa meitä. Amerikassa naiset hoitavat itseänsä. Olen luvannut tavata häntä, kuten sanotte; ja minun tulee pitää lupaukseni. Mutta aatelkaapas", lisäsi hän puhuen enemmän itsekseni, kuin minulle, "että John Jago on huomannut neiti Meadowcroft'in rumaa, kamalaa käytöstä tässä talossa. Useimmat miehet eivät olisi laisinkaan huomanneet sitä".

Minä hämmästyin suuresti. Alakuloinen ja ankara neiti Meadowcroft kuuntelisi ja vakoilisi! Mitähän nyt tulisi tapahtumaan Morwickin talossa?

"Tarkoittiko viittaus valppaista silmistä ja korvista sekä äänettömistä askeleista tosiaankin herra Meadowcroft'in tytärtä?" kysyin minä.

"Tietysti. Voi, tytär on vaikuttanut teihin, kuten kaikkiin muihin. Tuo viekottelija! Hän on salaa syypää riitaan miesten välillä. Minä olen varma siitä, hän tekee herra Meadowcroft'in mielen katkeraksi poikia kohtaan. Vaikka hän on niin vanha ja ruma, herra Lefrank, olisi hän kuitenkin vallan halukas rupeemaan John Jagon toiseksi vaimoksi, jos hän vaan voisi saada Jagoa naimiskauppaan ehdoittelemaan. Ei, herrani; eikä hän suinkaan olisi pahoillaan, vaikk'eivät pojat saisi lastua eikä kiveäkään talossa, kun isä kuolee. Minä olen huomannut sen hänestä ja tiedän sen. Voi! minä voisin kertoa paljo. Mutta meillä ei nyt ole aikaa siihen, kello on kohta kymmenen: meidän on sanominen hyvää yötä toisillemme. Minä olen hyvin iloinen siitä, että olen puhunut kanssanne, herrani. Minä sanon vielä toistamiseen, mitä jo olen ennenkin sanonut: Olkaa niin hyvä ja käyttäkää vaikutusvoimaanne saattaaksenne tämän kirokun talon asukkaita lempeämmiksi ja häpeämään itseänsä. Huomenna, kun olette katselleet taloa, puhukaamme vielä siitä, mitä teidän on tekeminen. Hyvää yötä nyt! Kuulkaapas! kello lyöpi kymmenen! Kas! tuolla tulee John Jago taasen hiipien puun siimeksessä. Hyvää yötä, rakas herra Lefrank; suloisia unia teille!"

Naomi otti käteni ja puristi sydämellisesti; toisella kädellään työnsi hän minut luotaan asuinhuoneisiin päin. Viehättävä tyttö! -- vastustamaton tyttö. Minä olin melkein yhtä paha kuin pojat. Minä vakuutan, että minäkin melkein tunsin vihaavani John Jagoa, kun tapasimme toisemme puun varjossa.

Tultuani lasi-oven luo, seisahduin ja katsahdin taakseni pitkin hiekka-käytävää.

He olivat kohdanneet toisensa. Minä näin molemmat varjontapaiset haamut verkallensa käyskentelevän edestakaisin kuutamossa, nainen vähän miehen etupuolella. Mitähän Jagolla oli hänelle sanottavaa? Minkätähden hän piti niin tarkkaa huolta, ettei sanaakaan kuuluisi. Aavistuksemme ovat joskus, muutamissa harvinaisissa tapauksissa, uskollinen ennustus tulevaisuudesta. Jonkunlainen epä-luulo tätä kuutamolla seurustelemista vastaan valtasi salaa mieleni. "Seuraako tästä mikään onnettomuus?" kysyin itsekseni sulkiessani oven ja astuessani asuinhuoneeseen.

Onnettomuus *oli seurauksena* tästä. Saatte kuulla, miten se tapahtui.

NELJÄS LUKU.

Pyökki-sauva.

Kun senlaiset henkilöt, joilla on herkkä-tunteinen temperamentti, ensikerran nukkuvat vieraassa talossa ja oudossa sängyssä, täytyy heidän valmistautua valvomaan yönsä. Ensimmäinen yöni Morwick'in talossa ei ollut mikään poikkeus säännöstä. Unet katkaisivat ja häiritsivät lyhyttä uinahdustani. Kello kuuden aikana aamulla ei minun enää käynyt laisinkaan oleminen vuoteellani. Aurinko paistoi niin kirkkaasti ikkunan kautta. Minä päätin kokea, miten kävely raittiissa aamu-ilmassa vaikuttaa.

Juuri noustessani vuoteeltani kuulin askeleita ja ääniä ikkunanani alla.

Askeleet seisahtuivat ja ääniä voitiin erottaa. Minä olin viettänyt yöni ikkuna avoinna; minä voin siis katsella ulos vetämättä huomiota puoleeni alhaaltapäin.

Henkilöt tuolla alhaalla olivat Silas Meadowcroft, John Jago ja kolme tuntematonta, joiden vaatteet ja ulkomuoto jotenki selvästi osoittivat heidän olevan työmiehiä maatilalla. Silas heilutti paksua pyökki-sauvaa kädessään ja puhui jotenkin raa'asti ja loukkaavaisesti Jagon seurustelusta kuutamolla Naomin kanssa edellisenä iltana.

"Toiste, kun ai'otte miellytellä nuorta naista", sanoi Silas, "on teidän ensin katsominen, että kuu laskeupi tahi kätkeentyy pilvien taakse. Teitä, herra Jago, nähtiin puutarhassa; ja te voitte yhtä hyvin puhua kaikki suoraan. Suostuiko hän, herra? Myöntyikö hän kauppoihinne?"

John Jago vielä malttoi mielensä.

"Jos te, herra Silas, välttämättä tahdotte laskea leikkiä", sanoi hän tynesti ja vakavalla äänellä, "niin olkaa niin hyvä ja laskekaa leikkiä jostakin muusta aineesta. Te, herra, olette aivan väärässä siinä, mitä luulette tapahtuneen nuoren neitosen ja minun välillä".

Silas kääntyi pois päin ja puhui ivallisella äänellä noille kolmelle työmiehelle.

"Kuuletteko, pojat, häntä? Hän ei voi puhua totta, vaikka kuinka paljo hyvänsä kokisitte pakottaa häntä siihen. Hän ei eilen illalla kosinut Naomia puutarhassa -- ei, poikaset, ei suinkaan! Hänellä on jo ollut vaimo; ja hän kyllä ymmärtää paremmin, kuin että hän toistamiseen ottaisi ikeen hartioilleen."

Suureksi hämmästykseni vastasi John Jago tähän kömpelöön leikki-puheeseen kohteliaasti ja vakaisesti.

"Teillä on aivan oikein, herra", sanoi hän. "Minä en ai'okaan naida. Mitä minä puhuin neiti Naomille, ei koske teihin. Minä en puhunut ollenkaan siitä, kuin luulette; puheemme oli aivan toisista asioista, joiden kanssa teillä ei ole mitään tekemistä. Olkaa niin hyvä ja huomatkaa kerrassaan, ett'en koskaan ole ajatellutkaan miellytellä nuorta naista. Minä kunnioitan häntä; minä ihmettelen hänen hyviä omaisuuksiaan; mutta, vaikkapa hän olisikin ainoa nainen maailmassa ja minä olisin paljo nuorempi mies kuin olenkaan, en kuitenkaan koskaan aikoisi pyytää häntä vaimokseni". Hän purskahti äkkiä kovaan teeskenneltyyn nauruun. "En, en, herra Silas, en minä sitä tarkoita, -- en laisinkaan sitä tarkoita!"

Näissä sanoissa tahi siinä tavassa, jolla ne lausuttiin, oli jotakin, joka teki Silas'en vallan hurjaksi. Hän lakkasi kömpelöstä pilkastansa ja kääntyi suorastaan Jagoon raa'alla ylenkatseellisella äänellä:

"Ette tarkoita?" kertoi hän. "Totta tosiaankin, tuo on hyvin korskisti puhuttu teidänlaiselta mieheltä. Mitä merkitsee tuo teidän lauseenne Naomista, ett'ette häntä tarkoita? Te hävytön kerjäläinen! Naomi Colebrook ei kelpaa teille, vaan herrallenne!"

John Jagon mieli alkoi vihdoinkin käydä äreäksi. Hän läheni Silasta pari askelta.

"Kuka te olette, herrani?" kysyi hän.

"Ambrose on sanova teille sen, jos käännytte häneen", vastasi toinen. "Naomi on *hänen* lemmittynsä, eikä minun. Välttäkää häntä, jos tahdotte säilyttää nahkanne eheänä".

John Jago katsoi ivallisesti Silas'en haavoitettua vasenta kättä.

"Älkää unohtako omaa nahkaanne, herra Silas, kun uhkaatte minun nahkaani! Minä olen kerran merkinnyt teidän nahkaanne, herrani. Antakaa minun nyt käydä askareisini tahi minä ehkä toistamiseen merkitsen teitä".

Silas kohotti sauvaansa. Työmiehet, jotka alkoivat huomata, miten riita tuimistui, kävivät miesten väliin ja eroittivat heidät toisistaan. Minä olin tuota pikaa pukeutunut vaatteisini sanakiistan kestäessä; ja kiirehdin nyt alas portaita tehdäkseni, mitä minä voin rauhan palauttamiseksi Morwickin talossa.

Kiivas sanasota yhä kesti, kun tulin alas.

"Käy pois toimiisi, sinä pelkuri koira!" kuulin minä Silas'en sanovan. "Käy kaupunkiin! ja varo, jott'et tapaa Ambrosea tielläsi!"

"Varo *sinä*, ettet saa maistaa puukkoani vielä kerran, ennenkuin lähden!" huudahti toinen.

Silas teki hurjan ponnistuksen riistäkseen itseään irralleen työmiehistä, jotka pitelivät häntä.

"Viime kerralla saitte vaan tuntea nyrkkiäni!" huudahti hän. "Vast'edes saatte tuntea *tätä*!"

Näin sanoen kohotti hän sauvaansa. Minä kiirehdin ulos ja tempasin sauvan hänen kädestään.

"Herra Silas", sanoin minä, "olen kivuloinen ja heikko ja ai'on mennä kävelemään. Teidän sauvanne on minulle hyvin tarpeen. Olkaa niin hyvä ja lainatkaa se minulle!"

Työmiehet purskahtivat nauruun. Silas katsoa tuijotti minuun vihaisella hämmästyksellä. John Jago, joka kohta jälkeen malttoi mielensä, nosti hattunsa ja teki kohteliaan kumarruksen minulle.

"Minä en voinut aavistaakaan, että häiritsimme teitä, herra Lefrank", sanoi hän. "Minä oikein häpeän itseäni. Minä pyydän teiltä anteeksi".

"Minä annan teille anteeksi, herra Jago", vastasin minä, "sillä ehdolla, että te, kuten vanhempi, olette kärsivällinen, joo kärsivällisyyttänne jossain vastaisessa tilaisuudessa niin koetettaisiin, kuin tänään. Ja isänne vieraana minä myöskin teiltä, herra Silas, pyydän palveluksen. Kun toiste ollessanne hyvällä tuulella haluatte pilkata herra Jagoa, niin älkää menkö niin kauas. Minä olen varma siitä, ett'ette tarkoittaneet mitään pahaa, herra Silas. Tahdotteko ilahuttaa minua myöntämällä sitä? Haluan nähdä teidän ja herra Jagon kättelevän toisianne".

John Jago ojensi kohta kätensä jonkunmoisella hyvän-sävyisyydellä, joka minun mielestäni oli hiukan teeskennelty. Silas Meadowcroft sitä vastoin ei osoittanut mitään ystävyyden merkkiä.

"Antakaa hänen mennä askareisinsa", sanoi Silas. "Minä en huoli *teidän* vuoksi, herra Lefrank, tuhлата hänelle sanoja. Vaan tahdon olla kirottu, jos tartun hänen käteen, suokaa anteeksi, että sanon sen teidän läsnäollessanne!"

Ei hyödyttänyt nähtävästi laisinkaan koettaa sen kovemmin houkutella tällaista miestä. Silas ei antanut minulle tilaisuutta vastata, vaikkapa minulla olisi ollut halukin siihen. Itsepintaisella äänettömyydellä hän kääntyi pois, seurasi polkua ja katosi huoneen nurkan taakse. Työmiehet hajaantuivat nyt eri tahoille ruvetakseen päivätyöhönsä. Minä ja John Jago olimme yksin.

Minä annoin miehen kiiltävillä, ruskeilla silmillä puhua ensin.

"Puolen tunnin perästä", sanoi hän, "lähden minä Narrabeen, myyntipaikkaamme. Voinko ottaa teidän kirjeitänne mukaani postiin? tahi voinko muussa suhteessa ajaa asioitanne kaupungissa?"

Minä kiitin häntä, enkä suostunut kumpaankaan ehdotukseen. Hän kumarsi vielä kohteliaasti ja palasi asuinhuoneeseen. Minä seurasin koneellisesti sitä suuntaa, jonne Silas oli käynyt.

Kun olin käynyt huoneen nurkan sivutse ja astunut vähän matkaa, saavuin karja-pihan portille ja seisoin vielä kerran Silas Meadowcroft'in silmään edessä. Hän nojasi kyynäspäitään talon porttia vastaan, jota hän verkalleen heilutteli edestakaisin ja käänteli ja pureskeli olkea hampaiden välissä. Kun hän näki minun lähenevän, astui hän askeleen eteenpäin portilta ja koki vastahakoisesti puolustella itsensä.

"Minä en tahtonut loukata teitä, herra. Pyytäkää minulta mitä muuta tahansa ja minä olen tekevä sen teille. Vaan älkää käskekö minun tarttua John Jagon käteen: minä vihaan häntä liian paljo voidakseni tehdä sitä. Jos minä koskisin häneen toisella kädellä, minä kuristaisin hänen toisella; tietäkää se, herraseni".

"Teillä, Silas, on siis semmoiset tunteet miestä kohtaan".

"Aivan niin, herra Lefrank; enkä minä sitä häpee".

"Löytyykö näillä seuduim semmoista paikkaa, kuin kirkko, Silas?"

"Luonnollisesti".

"Onko teillä milloinkaan tapana käydä siellä?"

"Kyllä kaiketi".

"Pitkilläkö väli-ajoilla, herra Silas?"

"Kunakin pyhänä, herrani".

Kolmas henkilö, joka seisoj takanani, purskahti nauruun; hän oli kuunnellut mitä me puhuimme. Minä käännähdin ja näin Ambrose Meadowcroft'in.

"Minä käsitan kysymysten tarkoituksen, herra, vaikka veljeni ei sitä tee", sanoi hän. "Älkää olko kova Silas'elle, herra. Hän ei ole ainoa kristitty, joka jättää kristillisyytensä kirkon penkkiin, kun hän menee temppeleistä. Te ette koskaan voi tehdä meitä ystävällisiksi John Jagoa kohtaan, vaikkapa kuinkakin kokisitte. Mutta mikä teillä on tuossa, herra Lefrank? Jumalan nimessä, tuohan on minun sauvani! Minä olen etsinyt sitä kaikkialla."

Paksu pyökki-sauva oli tuntunut hyvin hankalalta ja raskaalta heikolle kädelleni. Minun ei tarvinnut pitää sitä kauemmin. John Jago aikoi lähteä Narrabeen ja Silas Meadowcroft'in hurja luonne oli asettunut ynseäksi tyyneydeksi. Minä annoin sauvan takaisin Ambroselle. Hän naurahti ottaessaan sen minulta.

"Te ette voi ajatella, herra Lefrank, kuinka oudolta tuntuu olla sauvansa vailla", sanoi hän. "Aivan tottuu sauvansa, eikö niin? Oletteko valmis einehtimään?"

"En vielä. Minulla oli ensin aikomus mennä kävelemään".

"Vai niin, herrani. Haluaisin ruveta seuraanne; vaan minä olen tänä aamuna saanut tehtäväni ja Silas

niinikään. Jos palaatte samaa tietä, kuin tulitte, tulkaa puutarhaan. Jos tahdotte käydä vielä edemmäs, voitte pienen veräjän kautta puutarhan perällä päästä maantielle".

Sulasta ajattelemattomuudesta tein minä nyt tyhmyyden. Minä palasin takaisin, kuten minua oli käsketty ja jätin molemmat veljekset karja-pihan portille.

VIIDES LUKU.

Uutisia Narrabeesta.

Kun olin saapunut puutarhaan, johtui minulle äkkiä tuo ajatus mieleen. Ambrosen iloinen puhe ja mieli osoittivat selvään, ettei hän vielä tuntenut sitä riitaa, joka oli ollut ikkunani alla. Silas tulisi tunnustamaan ottaneensa veljensä sauvan ja hän ehkä mainitsisi, kenenkä pääkalloa hän sillä on uhannut. Ei ollut ainoastaan turha, vaan ei ollut laisinkaan suotavakaan, että Ambrose saisi tietoa riidasta. Minä palasin karja-pihalle. Ei ketään näkynyt portilla. Minä huusin väliin Silasta, väliin Ambrosea. Ei kukaan vastannut. Veljekset olivat käyneet työhönsä.

Kun palasin puutarhaan, kuulin suloisen äänen sanovan minulle hyvää huomenta. Minä silmäilin ympärilleni. Naomi Colebrook seiso i eräässä asuinhuoneen alimmaisessa ikkunassa. Hänellä oli yllään työ-esiliinansa ja kuurasi ahkeraan veitsiä aamiais-pöytään. sileä, musta kissa istui hänen olkapäillään ja seurasi veitsen kiiltävää liikettä, kun Naomi ripeästi hioi sitä nahalla päällystetyllä laudalla.

"Tulkaa tänne", sanoi hän, "minä tahdon puhua kanssanne".

Tultuani lähemmäksi tein sen muistutuksen, että hänen kauniit kasvonsa olivat synkät ja levottomat. Hän pukkasi kissan vihasesti hartioiltaan ja tervehti minua ainoastaan heikolla heijastuksella tavallisesta, iloisesta hymyilystään.

"Minä olen puhunut John Jagon kanssa", sanoi Naomi. "Hän viittasi johonkin, jonka hän väitti tapahtuneen teidän sänkykamarin ikkunan alla aamulla. Kun minä pyysin häneltä likempää selitystä, vastasi hän ainoastaan: 'Kysykää herra Lefrank'ilta; minun on matkustaminen Narrabeen'. Mitä tuo merkitsee? Puhukaa suoraan, herra! Minä en ole hyvällä tuulella, enkä voi odottaa!"

Kuten tässä olen kertonut, kerron minä kaikki, joka oli tapahtunut ikkunani alla, ainoastaan sillä eroituksella, että koetin saattaa kaikki mitä paraimpaan valoon. Hän laski veitsen luotaan, jota hän oli kiillottamaisillaan ja laski miettiväisesti kädet ristiin.

"Olisi ollut hyvä, jollen koskaan olisi seurustellut John Jagon kanssa eilis-iltana", sanoi hän. "Kun mies pyytää naiselta jotakin, saapi nainen useimmiten katua, jos hän suostuu pyyntöön".

Hän lausui tämän mietteen hyvin levottomalla katseella. Seurustelu kuutamolla oli jättänyt jälkeensä ikäviä muistoja hänen mieleensä. Minä näin tuon nyt yhtä selvästi, kuin Naominkin.

Mitä oli John Jago sanonut hänelle? Minä tein tämän kysymyksen kaikella tarpeellisella hellä-tuntoisuudella, pyytäen edeltäkäsin anteeksi Naomilta.

"Minä tahtoisin mielelläni sanoa sen *teille*", alkoi hän, laskien suuren painon viimeisele sanalle.

Siinä vaiken i hän. Hän kalpeni ja kävi taasen tulipunaiseksi. Hän otti vielä kerran veitsen käteensä ja alkoi taasen r i pi ä s t i kuurata.

"Mutta minä en saa sanoa sitä teille", jatkoi hän taasen, pitäen päänsä kumarruksissa veitsen yli. "Minä olen luvannut olla siitä puhumatta kellenkään. Niin on asianlaita tosiaan. Unohtakaa kaikki tuo, niin pian tuin voitte. Hiljaa! täällä meillä on vakooja, joka näki meidät kävelyllä eilen illalla ja kertoi Silas'elle".

Neiti Meadowcroft aukaisi tavallisella alakuloisuudellansa köökin oven. Hänellä oli muassaan äärettömän suuri rukouskirja; ja hän katsoi Naomiin, niinkuin ainoastaan mustasukkainen, ikäpuoli nainen voipi katsoa nuorempaan ja kauniimpaan naiseen kuin hän itse.

"Aamu-rukous, neiti Colebrook", sanoi hän katkerimmalla muodollaan. Hän vaikeni nähdessään minun seisovan ikkunan alla. "Aamu-rukous, herra Lefrank", lisäsi hän surkeasti sääliväisellä katseella.

"Me tulemme kohta, neiti Meadowcroft", sanoi Naomi.

"Minä en halua laisinkaan tunkeutua teidän salaisuuksiin, neiti Colebrook".

Tällä terävällä vastauksella lähti naispappimme rukouskirjoineen köökistä. Minä kävin Naomia vastaan ja astuin huoneesen lasi-oven kautta. Hän tuli kiihkeästi vastaan.

"Tuopa on seikka, jonka suhteen en ole aivan levollinen", sanoi Naomi. "Tehän kerroitte, että jätitte Ambrosen ja Silas'en kahden kesken?"

"Aivan niin".

"Mutta, jos Silas kertoisi Ambroselle aamuisista tapauksista?"

Sama ajatus oli, kuten jo mainitsin, herännyt myöskin minussa. Minä koetin paraan kykyni mukaan rauhoittaa Naomia.

"Herra Jago on poissa", muistutin minä. "Te ja minä voimme helposti hänen poissa-ollessaan saattaa asiat selville".

Naomi tarttui käsivarteeni.

"Tulkaa rukoukseen", sanoi hän. "Ambrose on siellä ja minä kyllä löydän sopivan tilaisuuden puhuakseni hänen kanssa".

Ei Ambrose, eikä Silaskaan ollut ruoka-salissa, kun tulimme sinne. Herra Meadowcroft'in turhaan odotettua kymmenen minuuttia, käski hän tyttärtään lukemaan rukouksia. Neiti Meadowcroft luki loukatun naisen äänellä, joka väkiryssäköllä valloittaa arvo-istuimen ja vaatii oikeuksiansa. Aamiainen seurasi, ja veljekset yhä olivat poissa. Neiti Meadowcroft katsoi isäänsä ja sanoi:

"Yhä pahemmin ja pahemmin. Mitä minä sanoin teille, isäni?"

Naomi tuli kohta vasta-myrkyllä:

"Pojat kaiketi ovat viipyneet työssängä, enoni". Hän kääntyi sitte minun puoleeni. "Tehän haluatte katsella taloa, herra Lefrank. Tulkaa auttamaan minua poikien etsimisessä".

Enemmän kuin tunnin aikaa kävelimme talon toisesta osasta toiseen löytämättä kaivatuita. Vihdoin tapasimme heidät erään suuren metsän reunalla, jossa istuivat kaatuneen puun päällä, haastellen keskenänsä.

Silas nousi ylös meidän lähestyessä ja meni metsään, lausumatta sanaakaan jäähyväisiksi. Hänen noustessaan

ylös näin hänen veljensä kuiskasevan hänelle jotakin korvaan; ja minä kuulin hänen vastaavan.

"Ambrose, merkitseekö tuo, että teillä on joku salaisuus?" kysyi Naomi ja läheni hymyillen rakastajaansa. "Oletko käskenyt Silas'en olla vaiti?"

Ambrose potkasi ynseästi irtanaisia kiviä, jotka makasivat hänen jalkainsa ympärillä. Kummastellen minä tein sen muistutuksen, ettei hänellä ollut lempi-sauvaansa kädessä ja ettei se liioin ollut hänen vieressään.

"Ne ovat minun ja Silas'en keskinäisiä asioita", vastasi hän Naomille, vaikkapa ei juuri tarinollisesti. "Meillä on kyllä salaisuus, jos välttämättä tahdot sen tietää".

Naomi jatkoi kysymyksiään, kuten vaimon sopii, huolimatta siitä, mitä vihastunut mies piti hänen kysymyksistään.

"Minkätähden ette kumpikaan tulleet aamu-rukoukseen ja eineelle?" kysäsi hän sitten.

"Meillä oli liian paljo tekemistä", vastasi Ambrose vihaisesti, "ja paitse sitä olimme liian kaukana kotoa".

"Hyvin kummallista", sanoi Naomi. "Semmoista ei ole koskaan ennen tapahtunut, sitten kun minä tulin taloon".

"Kuta kauemmin eletään, sitä enemmän opitaan. Nythän tuo kuitenkin on tapahtunut".

Se ääni, jolla hän lausui nämä sanat, olisi kehoittanut jokaista miestä jättämään hänet rauhaan. Mutta sellaiset välilliset varoitukset ovat joutavat, kun ne tarkoittavat naisia. Kun naisella vielä on mielessään jotakin, lausuu hän sen.

"Oletteko nähneet John Jagoa tänään aamulla?"

Ambrose oli pahalla tuulella ja hän suuttui silmittömäksi -- mahdollin oli sanoa minkä vuoksi.

"Kuinka moneen kysymykseen minun vielä pitää vastata?" puhkesi hän kiivaasti puhumaan. "Oletko sinä pappi, joka luettelet minua katekismuksessa? Minä en ole nähnyt Jagoa ja minulla on omat työni tehtävät. Oletko tyytyväinen nyt?"

Hän kääntyi pois kiroillen ja seurasi veljeänsä metsään. Naomin kauniit silmät katsoivat minuun, tulistuneena vihasta.

"Mitähän hän ajattelee, herra Lefrank, joka tuolla tavoin puhuttelee minua! Kuinka raaka ihminen! Kuinka hän uskaltaa niin käyttää itsensä?" Tässä vaikenin hän, muuttaen äkkiä äänensä ja kasvonsa. "Tuommoista ei ole koskaan ennen tapahtunut, herra. Onko jotaki tullut epäjärjestykseen? Minä en voisi mitenkään tuntea Ambrosea, niin muuttunut on hän. Sanokaa, mitä te arvelette?"

Minä koetin vielä esittää asian paraimmassa valossa. "Jokin seikka on saattanut hänet raivoon", sanoin minä. "Vähäpätöisinkin asia voi joskus saattaa miehen raivoon, neiti Colebrook. Minä puhun kuten mies ja tiedän sen. Suokaa hänelle aikaa ja hän on tuleva pyytämään anteeksi ja kaikki on taasen hyvä".

Minulle ei onnistunut ollenkaan puheellani rauhoittaa kaunista sukulaistani. Me palasimme kotia. Päivällis-tunti tuli ja veljekset saapuivat. Isä puhui heidän kanssa poissa-olosta aamu-rukouksesta ja puhutteli heitä mielestäni liiallisella ankaruudella. Pojat puolestaan närkästyivät muistutuksista ja lähtivät pois huoneesta. Tyytyväisyyden imelä hymyily lepäsi neiti Meadowcroft'in ohuilla huulilla. Hän katsoi isäänsä; sen perästä hän alakuloisesti kohotti silmiään kattoon päin ja sanoi:

"Me voimme ainoastaan rukoilla niiden puolesta, isäni".

Naomi katosi päivällisen jälkeen. Kun jälleen tapasin hänet, oli hänellä muutamia uutisia kerrottavina minulle.

"Minä olen puhunut Ambrosen kanssa", sanoi hän, "ja hän on pyytänyt minulta anteeksi. Me olemme sopineet asiasta, herra Lefrank. Mutta ... mutta..."

"Mutta -- mitä neiti Naomi?"

"Hän ei ole näköisensä, herra. Hän ei tahdo myöntää sitä; vaan minä en sille voi mitään, minä luulen hänen salaavan jotakin minulta".

Päivä kului; ilta tuli. Minä taasen rupesin lukemaan franskalaista novelliani. Mutta ei itse Dumaskaan voinut kääntää huomiotani puoleensa. Minä en voi sanoa, mitä muuta minä ajattelin. Minä en voi selittää, minkätähden olin pahalla tuulella. Minä halusin takasin Englantiin; minä suutuin ilman syyttä Morwickin taloon.

Kello löi yhdeksän; me kokoonnuimme taasen kaikki illallispöytään paitsi John Jago. Häntä odotettiin kotia siihen aikaan ja me viivyimme hänen vuoksi neljänneksen tuntia herra Meadowcroft'in omasta kehoituksesta. Mutta John Jagoa ei näkynyt.

Yö tuli ja kaivattu ei palannut. Neiti Meadowcroft tarjoutui itse istumaan ja odottamaan häntä. Naomi vilkutti silmiänsä hänelle, hiukan pahan-ilkisesti, sen minun täytyy myöntää, kun molemmat naiset sanoivat toisilleen hyvää yötä. Minä nousin ylös huoneeseni, vaan en nytkään voinut nukkua. Auringon noustessa kävin taasen uloshengittämään aamu-ilmaa.

Portailla tapasin neiti Meadowcroft'in, joka silloin oli menossa huoneisinsa. Ei ainoa kutrikaan hänen karkeista, harmaista hiuksistaan ollut epä-järjestyksessä; ei mikään tuossa naisessa osoittanut, että hän oli valvonut koko yön.

"Eikö herra Jago ole palannut?" kysyin minä.

Neiti Meadowcroft puisti hiljaa päätään ja loi minuun synkän katseen.

"Me olemme Jumalan hallussa, herra Lefrank. Herra Jagoa on varmaan pidätetty Narrabeessa yötä".

Ateriat seurasivat jokapäiväisessä, muuttumattomassa järjestyksessään. Aamiainen tuli, päivällinen samoin, eikä John Jagon hahmua näkynyt Morwick'in talon ovissa. Herra Meadowcroft ja hänen tyttärensä tuumailivat keskenänsä ja päättivät lähettää väkeä hakemaan kaivattua. Eräs uskollisimmista työmiehistä lähetettiin Narrabeehen kuulustelemaan.

Hän palasi myöhään illalla, tuoden kummallisia uutisia. Hän oli käynyt kaikissa ravintoloissa ja liikepaikoissa Narrabeessa; hän oli kuulustellut lukemattomia kertoja kaikilla suunnilla ja tahoilla, aina vaan samalla menestyksellä; ei kukaan ollut nähnyt John Jagoa. Kaikki vakuuttivat, että John Jago ei ollut käynyt kaupungissa.

Me katselimme kaikki toisiimme, paitsi molemmat veljekset, jotka istuivat yhdessä eräässä huoneen pimeässä loukossa. Johto-päätös näkyi olevan välttämätön. John Jago oli kadonnut.

KUUDES LUKU.

Kalkki-uuni.

Herra Meadowcroft alkoi ensin puhua.

"Jonkun pitää hankkia selko Johnista", sanoi hän.

"Ilman silmänräpäyksenkään viivytystä", lisäsi tytär.

Ambrose astui äkkiä esiin pimeästä loukosta.

"Minä lähden etsimään", sanoi hän.

Silas seurasi häntä.

"Minä lähden kanssasi", sanoi hän.

Herra Meadowcroft väliytyi isällisellä vallallansa.

"Toinen teistä on kylliksi, ainaki tätä nykyä. Mene sinä Ambrose. Sinun veljeäsi ehkä tarvitaan sitten. Jos joku onnettomuus on tapahtunut -- josta Jumala varjelkoon! -- tulee meidän hakea usealla suunnalla. -- Silas, sinä jäät taloon siksi".

Molemmat veljekset menivät pois -- Ambrose hankkiakseen lähtönsä, Silas satuloijakseen jonkun hevosista hänelle. Naomi hiipi ulos heidän perässä. Minä olin nyt yksin herra Meadowcroftin ja hänen tyttärensä kanssa, joita kumpiakkin suru ahdisti ja he kokivat peitellä tätä suruansa hurskaan nöyryyden varjolla -- eikä minun tarvinne lisätä, että minäkin lähdin pois huoneesta, niin pian kuin kohteliaisuus sen salli. Kun minä kävin alas portaita mennäkseni huoneeseeni, huomasin Naomin, joka istui puoleksi kätkeytyneenä eräässä piilopaikassa, jonka muodosti eräs vanhanaikuinen ikkuna-istuimien ala-kerrassa. Pieni, kaunis ystäväni oli surullinen ja alakuloinen. Hän piti esiliinan kasvojensa edessä ja itki katkerasti. Ambrose ei ollut sanonut hyvästi tavallisella hellyydellä. Hän oli enemmän kuin milloinkaan ennen vakuutettu siitä, että "Ambrose salasi jotaki häneltä". Me odotimme kaikki levottomasti seuraavan päivän. Tämä teki salaisuuden vielä kummallisemmaksi.

Sen hevosen, jolla Ambrose oli kulkenut Narrabeehen, toi taloon takaisin muuan tallirenki eräästä hotellista. Hän jätti kirjeen Ambroselta, joka pani meidät hämille. Kun Ambrose tarkemmin oli kuulustellut, oli hän saanut selville, että kaivattu ei koskaan ollut käynyt Narrabeehen lähellä. Ainoat tiedot, jotka saatiin hänen olopaikastaan, perustuivat hyvin horjuvaan ja epäluotettavaan ilmoitukseen. Kerrottiin, että John Jagon näköinen henkilö oli edellisenä päivänä nähty rautatie-vaunuissa, jotka olivat matkalla New-Yorkiin. Tämän vaillinaisen tiedon johdosta oli Ambrose päättänyt saada varmuutta asian totuudesta ulottamalla tiedustuksiaan New-Yorkiin saakka.

Tämä tavaton hanke herätti minussa epäluuloa, että jotakin väärää tosiaan oli tehty. Minä pidin kuitenkin epäilykseni itseäni varten, vaan tästä hetkestä minä varoin John Jagon katoamisen matkaan saattavan hyvin ikäviä seurauksia.

Nämä seuraukset tulivat samana päivänä itsestään.

Kyllin aikaa oli nyt kulunut, jotta tapaukset talossa olivat ehtineet levitä seudussa. Naapurit, jotka jo ennestänsä tunsivat miesten keskinäisiä riitoja, olivat nyt arvatenkin läsnäolevaisten työmiesten kautta saaneet tietää siitä ikävästä tapauksesta, joka oli tapahtunut sänkykamarini ikkunan alla. Yleinen mielipide Amerikassa lausuu ajatuksensa ilman vähintäkään arvelutta tahi huolimatta seurauksista. Yleinen mielipide julisti myöskin tässä tilaisuudessa, että kaivattu oli joutunut jonkun ilkityön uhriksi ja katsoi toisen tahi molemmat veljekset Meadowcroft edesvastauksen-alaisiksi hänen katoamisesta. Myöhemmin päivällä vahvistui yleisö tässä ajatuksessaan asian ikävästä luonteesta erään kummallisen ilmi-saaton kautta.

Kerrottiin, että eräs metodisti-saarnaaja, joka äskettäin oli tullut Morwick'iin ja joka seudussa pidettiin suuressa arvossa, oli nähnyt unta, että John Jago oli murhattu ja että hänen luunsa pidettiin kätkeytyneinä Morwick'in talossa.

Asiain nykyisessä hirveässä tilassa osoitti herra Meadowcroft vanhempi sellaista terävyyttä ja toimeliaisuutta, jota en olisi odottanut.

"Pojilla on vikansa", sanoi hän, "vieläpä suuret vikansa; ei kukaan tunne niitä paremmin kuin minä. Minun poikani ovat käyttäneet itsensä pahasti ja kiittämättömästi John Jagoa kohtaan; minä en tahdo sitä kieltää. Vaan Ambrose ja Silas eivät ole murhamiehiä. Pitäkää tutkintoja; minä pyydän sitä; vieläpä minä vaadin sitä, koska on semmoisia puhuttu, jotta oikeus tapahtuisi perheelleni ja nimelleni!"

Naapurit ottivat hänen sanoistaan kiinni. Amerikan kansan Morwickilainen osasto järjestyi kohta. Itsevaltainen kansa kokoontui, puheita pidettiin, kelvollisia henkilöitä valittiin edustamaan yhteistä hyvää ja seuraavana päivänä alkoivat tiedustelemiset. Nämä omituiset ihmiset suorittivat koko toimen, joka lain kannalta oli naurettavan luonnon, niin vakaisella ja ankaralla oikeudentunnolla, juuri kuin korkein oikeus maassa olisi sen vahvistanut.

Naomi oli tässä onnettomuudessa, johon perhe oli joutunut, yhtä nerokas kuin hänen enonsa. Tytön rohkeus paisui yhä, kuta enemmän se oli tarpeen. Hän oli ainoastaan levoton Ambrosen suhteen.

"Hänen pitäisi olla täällä", sanoi Naomi minulle. "Halpa-mieliset ihmiset näissä seuduissa ovat kyllin pahoja väittääkseen, että hänen poissa-olonsa on tunnustus hänen rikollisuudestaan".

Hänellä oli oikein. Kansan nykyisessä mieli-alassa oli Ambrosen poissa-olo itsessään epäluulon-alainen tosi-asia.

"Lähettaisimme sähkösanoman New-Yorkiin", sanoin minä, "kunhan vaan tietäisimme, missä sähkösanoma mahdollisesti tapaisi hänet".

"Minä tiedän, missä ravintolassa Meadowcroft'in perheellä on tapana asua New-Yorkissa", keskeytti Naomi. "Minä lähetettiin isäni kuoleman jälkeen sinne odottamaan, kunnes neiti Meadowcroft toi minut Morwick'iin".

Me päätimme lähettää sähkösanoma ravintolaan. Minä kirjoitin sähkösanoman ja Naomi seisoi ja katsoi hartiaini yli, kun äkki-arvaamatta vieras ääni kuului takanamme.

"Vai niin, onko tuo hänen adressinsa?" kuului ääni. "Sitä me juuri tahdoimme tietää".

Puhuja oli tuntematon minulle; vaan Naomi tunki hänen olevan erään naapureista.

"Minkätähden tahdotte tietää hänen adressinsa?" kysyi Naomi terävästi.

"Minä luulen löytäneemme John Jagon kuolevaiset jäännökset, neiti", vastasi mies. "Me olemme jo vanginneet Silas'en ja tahdomme myöskin vaatia Ambrosea käsiimme, ne ovat epäluulon-alaisia murhasta".

"Se on häpeällinen vale!" sanoi Naomi vihoissaan -- "ilkeä vale!"

Mies kääntyi minuun.

"Viekkää hänet lähimmäiseen huoneeseen, herra", sanoi hän, "ja antakaa hänen hiukan miettiä".

Me menimme molemmat viereiseen huoneeseen.

Siellä näimme ankaran ja jäykän neiti Meadowcroft'in istuvan nurkassa isänsä vieressä, jonka kättä hän piti, ja itkevän. Vastapäätä niitä huomasimme Silas Meadowcroft'in, joka istui kyyristyneenä ikkunalaudalla ja harhailevilla silmäyksillään sekä voimattomasti alarippuvilla käsillään selvästi ilmoitti olevansa peljästynt mies. Muutamat niistä, jotka olivat puuhailleet hänen etsimisessä, istuivat hänen läheisyydessä ja pitivät häntä silmällä. Useimmat läsnäolevista vieraista seisoivat kokoontuneina pöydän ympärillä keskellä huonetta: Ne vetäytyivät syrjäpuoleen, kun minä Naomin kanssa lähestyin ja antoivat meille siten tilaisuuden katsella jonkun osan pöydällä olevista esineistä.

Pää-esine kokoelmassa oli pieni kasa hiiltyneitä luita. Niiden ympärillä oli puukko, kaksi metalli-nappia ja sauva, joka osaksi oli palanut. Työmiehet olivat tunteneet tämän puukon olevan sen, jota John Jagon oli tapana kantaa vyössään -- saman puukon, jolla hän oli haavottanut Silas Meadowcroft'ia käteen. Naomi itse selitti nappien olevan samaa mallia, kuin Ambrose ennen oli hänelle näyttänyt olevan John Jagon takissa. Mitä sauvaan tuli, minä helposti tunsin sauvan taiteellisesti leikeltä nuppia. Tämä oli sama raskas pyökki-sauva, jonka minä olin temmannut Silas'en kädestä ja jättänyt Ambroselle, kun hän vaati sen omaisuutenaan. Kun minä kuulustelin, sanottiin, että luut, puukko, napit ja sauva olivat kaikki tyynni löydetty eräässä kalkki-uunissa, jota silloin käytettiin talossa.

"Onko tuo suuri-arvoista?" kuiskasi Naomi minulle käydessämme pöydän luota.

Olisi ollut hirveätä pettää häntä.

"On kyllä", kuiskasin minä vastaukseksi, "tuo on suuri-arvoista".

Tutkimuskomitea menetteli suurimmalla säännöllisyydellä. Oikeus haastatti asianomaisia oikeuteen. Silas vietiin samana iltana vankeuteen ja eräs virkamies lähetettiin New-Yorkiin panemaan Ambrosea rautoihin.

Minä puolestani koetin hyödyttää, minkä voin. Herra Meadowcroft'in ja hänen tyttärensä suostumuksella lähdin minä Narrabeehen ja hankin siellä paraan asian-ajajan kuin oli kaupungissa. Kun tämä oli tehty, ei ollut muuta tehtävissä, kuin odottaa uutisia Ambroselta ja rauhantuomarin edessä tapahtuvaa tutkintoa. En huoli kertoa talon voivotuksista näinä odotuksen päivinä: näiden kertomisesta ei nyt olisi mitään hyvää. Sanon vaan, että Naomin käytös vahvisti minua vakuutuksessani, että hänellä oli jalo luonne. Minä en tiennyt omista tunteistani siihen aikaan, vaan melkein luulen, että silloin rupesin kadehtimaan Ambrosea hänen vaimonsa vuoksi.

Sähkösanoma toi meille ensimmäiset tiedot Ambrosesta. Hän oli vangittu ravintolassa ja oli matkalla Morwick'iin. Seuraavana päivänä saapui hän ja seurasi veljeänsä vankilaan. Veljekset suljettiin eri koppiin ja kaikki keskustelu heidän välillä kiellettiin.

Kaksi päivää myöhemmin pidettiin valmistava tutkinto. Ambrose ja Silas Meadowcroft syytettiin oikeudessa John Jagon tahallisesta murhaamisesta. Minä käskettiin muiden muassa vieraaksi mieheksi; Naomin omasta pyynnöstä vein tyttö-raukan oikeuteen ja istuin hänen vieressä asiaa tutkittaessa. Isäntä oli myöskin sairastuolissansa saapuvilla tyttärineen.

Sellainen oli seuraus matkastani meren yli, jonka kautta tahdoin etsiä lepoa ja rauhaa ja niin toteutti sallimus ensimmäiset äkki-pikaiset arveluni yksi-toikkoisesta elämästä, jota tulisin viettämään Morwick'in talossa!

SEITSEMÄS LUKU.

Oikeudessa.

Käydessämme niiden tuolien luokse, jotka oikeudessa olivat meitä varten asetetut, kävimme sen korko-paikan ohitse, jossa vangit seisoivat. Silas ei ottanut vaaria meistä laisinkaan. Ambrose viittasi meille ystävällisesti ja

laski sitten kätensä aidakkeelle edessänsä. Naomi oli kyllin pitkä voidakseen, käydessään varpailla ulottua hänen käteensä sivumennen. Ottaen Ambrosea käteen kuiskasi Naomi: "Minä tiedän teidän olevan syytöin", ja loi häneen rohkaisevan ystävällisen katseen, seuratessaan minua paikallensa. Ambrose malttoi mielensä. Minä ehkä olin väärässä, vaan pidin tämän huonona merkinä.

Itse asia osotti suuressa määrin epäluulonalaisten miesten syyllisyyttä, ainaki siinä muodossa, kuin se esitettiin oikeudessa.

Ambrose ja Silas Meadowcroft syytettiin John Jagon murhasta (joko sauvalla tahi jollakin muulla aseella) ja ruumiin tahallisesta hävittämisestä siten, että se oli heitetty kalkki-uuniin. Tämän viimeisen väitteen todistukseksi otettiin puukko esille, jota vainaja tavallisesti kantoi vyöllään ja metalli-napit, jotka kuuluivat hänen takkiinsa. Sanottiin, että nämä häviämättömät aineet ja muutamat suuremmat luut yksinänsä olivat ainoat, joihin palava kalkki ei ollut voinut vaikuttaa. Kun päällekkantaja tämän väitteensä todistukseksi oli antanut esille lääkärin todistuksen, joka selitti luiden olevan ihmisen luita ja lavealta kerrottuaan jäännösten löydöstä uunissa, rupesi hän näyttämään, että veljekset olivat murhanneet John Jagon ja heittäneet hänen kalkki-uuniin, jott'ei heidän rikoksensa tulisi ilmi.

Todistaja toisensa perästä todisti, kuinka Ambrose ja Silas olivat vihanneet vainajata. Heidän tavalliset uhkauksensa häntä vastaan, heidän kiivaat riidat hänen kanssansa, jotka olivat herättäneet yleistä huomiota seudussa ja jotka ainaki yhdessä tilaisuudessa olivat päättyneet lyönnillä; tuo ikävä tapaus ikkunani alla ja se seikka että Ambrose juuri samana aamuna, jolloin tuo onneton riita tapahtui, oli saanut juuri sen sauvan takaisin, joka oli löydetty vainajan jäännösten joukossa, -- kaikki nämä tosi-asiat ja tapaukset ja koko joukko muita vähäpätöisempiä seikkoja vahvistivat kauhealla tavalla päällekkantajan tekemää johtopäätöstä.

Minä silmäilin veljeksiä, aina sen mukaan kuin toteen-näytöntö yhä enemmän osotti heidän syyllisyyttänsä. Ulkonaisesti Ambrose toki vielä malttoi mielensä, mutta Silas'en laita oli ihan toinen. Pelkurimainen kauhu oli kuvattuna hänen kalpeissa kasvoissaan; hänen suurissa, vankoissa käsissään, jotka vavahdellen pitivät kiinni aidakkeesta, jonka vieressä hän seisoi; hänen tuijottavissa silmissään, jotka pelolla olivat kiinnitettyinä kuhunkin esiin astuvaan todistajaan. Yleinen mielipide tuomitsi hänen kohta. Siinä hän seisoi yleisessä mielipiteessä ja tuomittuna syylliseksi.

Ainoa seikka, josta veljesten puolustaja tutkinnossa piti kiinni, oli nuo hiiltyneet luut.

Kun lääketieteelliset todistajat tarkemmin kyseltiin tässä seikassa, myönsivät kyllä, että heidän tutkintonsa oli pintapuolinen ja että oli aivan mahdollista, jotta luut vielä näkyisivät olevan eläimen eikä ihmisen jäännöksiä. Oikeuden puheenjohtaja päätti tästä syystä, että uusi tutkimus oli pidettävä ja että useampia lääkäreitä kutsuttaisiin saapuville.

Tähän päättyivät valmistavat tutkinnot. Vangit kolme päivää vielä pidettäisiin kahleissa.

Silas oli tutkinnon lopussa jo niin alakuloinen ja murheellinen, että täytyi kutsua pari miestä tukemaan häntä, kun hän kävi pois oikeuden istunto-huoneesta. Ambrose kumartui aidakkeen yli puhutellaksensa Naomia, ennenkuin hän seurasi vanginvartijaa ulos huoneesta.

"Odota", kuiskasi hän luottavaisesti, "kunnes saavat kuulla, mitä minulla on sanomista".

Naomi suihkasi hänelle ystävällisesti suuta ja kääntyi minuun, kirkkaat kyöneleet silmissä.

"Minkä tähden eivät kohta kuuntele, mitä hänellä on sanomista?" kysyi Naomi. "Jokainenhan voi nähdä Ambrosen olevan syyttömän. Hirveä synty on, herra, lähettää häntä takaisin vankeuteen. Eikö niin teidänkin mielestänne?"

Jos minä olisin tunnustanut, mitä minä ajattelin, niin olisin sanonut, että Ambrose minun mielestäni ei ole osottanut mitään, paitsi että hän erinomaisessa määrässä voipi malttaa mielensä. Mutta mahdollinta oli tunnustaa tätä pienelle ystävättärelleni. Minä luovutin hänen ajatuksensa pois tuosta kysymyksestä lemmityn syyttömyydestä, ehdotellessani että hankkisimme itsellemme tuota turhaa lupaa saada käydä seuraavana päivänä hänen luonaan vankilassa. Naomi pyyhki kyyneleitönsä ja puristi kiitollisuudella keveästi kättäni.

"Kuinka hyvä olette!" lausui puhelias amerikalainen tyttö. "Kun teidän vuoronne tulee naida, herra, ei sinukaan se nainen kadu, joka rupee vaimoksenne".

Herra Meadowcroft oli yhä vaan sanaakaan hiiskumatta palatessamme taloon, käyden sairastuolin kummallaki puolella. Uskaliaisuus, joka hänessä vielä oli ollut jäljellä, näkyi kadonneen oikeudentutkintojen kestäessä. Hänen tyttärensä taipui Naomin vuoksi armollisesti lausumaan mielipiteitönsä meille viittaamalla pyhään raamattuun. Jos ne jotakin sisälsivät, niin niiden tarkoitus oli kaiketi lausua sitä, että hän edeltäpäin oli aavistanut kaikki, mitä oli tapahtunut ja hänen mielestään ainoa surullinen seikka oli se, että John Jago ei ollut valmis kuolemaan.

Minä sain luvan käydä vankilassa seuraavana aamuna.

Me huomasimme Ambrosen vielä varmaan luottavan tutkinnon päättyvän sekä veljen että omaksi edukseen. Hän näkyi melkein olevan yhtä harras kertomaan, kuin Naomi kuulemaan todellisen kertomuksen tapahtumista kalkki-uunin luona. Vankilan virkamiehet, jotka luonnollisesti olivat tällä haavaa saapuvilla, muistuttivat häntä, että kaikki, mitä hän sanoi, saattaisi tulla kirjoitetuksi ja kerrotuksi oikeudessa.

"Kirjoittakaa vaan, hyvät herrat, ja olkaa tervetulleet!" vastasi Ambrose. "Minulla ei ole mitään pelättävää: minä puhun ainoastaan totta".

Näin puhuen kääntyi hän Naomiin ja alkoi kertomuksensa melkein näillä sanoilla:

"Minä voin yhtähyvin keventää omaatuntoani kohta, tyttöseni. Kun herra Lefrank aamulla oli eronnut meistä, kysyin Silas'elta, miten hän oli saanut sauvani käsiinsä. Silas kertoi, miten se oli tapahtunut ja mainitsi myöskin ne sanat, joita oli vaihdettu hänen ja John Jagon välillä herra Lefrank'in ikkunan alla. Minä olin raivossani ja mustasukkainen; ja minä tunnustan suoraan, Naomi, että minä ajattelin mitä pahinta sinusta ja Johnista".

Tässä Naomi keskeytti häntä.

"Senkötähden sinä niin puhuit minulle, kuin teit, tavatessamme toisiamme metsässä?" kysäsi Naomi.

"Niin".

"Ja senkötähden sinä jätit minun ilman lähtö-muiskutta, kun lähdit Narrabeehen?"

"Niin".

"Pyydä minulta anteeksi tästä, ennenkuin pitkität puhettasi".

"Anna minulle anteeksi!"

"Sano häpeeväsi".

"Minä häpeen", vastasi Ambrose katuvaisesti.

"Nyt voit pitkittää", sanoi Naomi. "Nyt olen tytyväinen".

Ambrose jatkoi:

"Me olimme matkalla toiseen metsä-rinteeseen Silas'en kertoessa tätä minulle; ja pahaksi onneksi me seurasimme sitä polkua, joka kulki kalkki-uunin ohitse. Kun me käännymme kalkki-uunin nurkan ohitse, tapasimme John Jagon, joka oli matkalla Narrabeehen. Minä olin liiaksi vihoissani voidakseni antaa hänen kulkea rauhassa ohitse, se minun on myöntäminen. Minä tiuskasin hänelle. Hänen verensä oli kaiketi myös liikkeessä ja hänkin puolestaan puhui yhtä äkäisesti. Minä tunnustan kyllä, että uhkasin häntä sauvalla; vaan voin vannoa, että en tahtonut tehdä hänelle mitään pahaa. Te tiedätte Silas'en käden haavoittamisen perästä, että John Jago on hyvin karkäs käyttämään puukkoansa. Hän on länneestä, jossa kaikilla aina on ase valmiina taskussa. Aivan luultava on myös, ett'ei hän minulle aikonut tehdä mitään pahaa; mutta mistäpä minä sen varmaan voin tietää? Kun hän astui minua vastaan ja näytti puukkoaan, nakkasin pois sauvan ja tartuin häneen kiinni. Toisella kädellä tempasin minä puukon häneltä, ja toisella tartuin hänen vanhan takkinsa kaulukseen ja puistelin häntä niin, että luut ruumiissa kolisivat. Suuri vaatekappale jäi käteeni. Minä nakkasin sen vieressä olevaan kalkki-uuniin ja nakkasin sinne puukonkin; ja joll'ei Silas olisi pidättänyt minua, luulen melkein että olisin antanut John Jagon mennä samaa tietä kalkkiin. Nyt hillitsi Silas minua. Silas huusi hänelle: 'Menkää matkoihinne, älkää tulko takaisin, joll'ette tahdo tulla poltetuksi kalkki-uunissa!' Hän seisoi tuokion ja katseli meitä hengähtäessään ja käärien repaleisen takkinsa ympärilleen".

"Sitten hän tuijottaen niin jyrkästi kuin ruumis puhui haudantapaisella äänellä: 'Moni tosi sana sanotaan leikillä, herra Silas', sanoi hän. '*Minä en enää palaa!*' hän kääntyi pois ja meni matkoihinsa. Me seisomme tuijotellen toisiamme kuni mielipuolet. 'Luuletko tosiaan hänen tarkoittaneen, mitä hän sanoi?' kysyin minä. 'En suinkaan!' vastasi Silas. 'Hän on liian rakastunut Naomiin ollakseen palaamatta'. Vaan mikä sinulla on Naomi?"

Minäkin olin huomannut Naomin säpsähtäneen ja vaalenneen kun Ambrose kertoi hänelle, mitä Silas oli sanonut Ambroselle.

"Ei mitään", vastasi Naomi. "Veljelläsi ei ole oikeus tuolla tapaa käyttää nimeäni. Pitkitä! sanoiko Silas vielä jotakin?"

"Hän katsoi uuniin ja kysyi: 'minkätähden nakkasit, Ambrose, pois puukon?' -- 'Kuinka ihminen voi tietää, minkätähden hän tekee jotaki, kun hän tekee sen kiihkeässä vihassa?' sanoin minä. -- 'Tuo on hyvä puukko', sanoi Silas: 'sinun sijassasi minä olisin sen pitänyt. Minä otin sauvan maasta. Miten voit sanoa, että minä olen sen hävittänyt?' vastasin minä hänelle ja näin puhuttuani kävin minä uunin luo ja rupesin etsimään puukkoa, toivoen helposti saavani sen käsiini lapiolla eli jollaki muulla aseella. 'Anna tänne kätesi', sanoin minä Silas'elle, jotta voin hiukan ojentaa itseni ja minä kyllä vielä löydän sen'. En saanutkaan puukkoa käsiini, vaan olin putoamaisillani palavaan kalkkiin. Höyry kaiketi oli tukehuttaa minut. Kaikki, mitä minä tiedän, on, että minä pyörriin ja päästin sauvan kalkki-uuniin. Minä olisin seurannut sitä varmaan kuolemaan, jollei Silas olisi vetänyt minua takaisin. 'Anna tuo olla', sanoi Silas. 'Joll'en olisi saanut sinua kiinni, olisi John Jagon puukko ollut sinulle kuolemaksi!' Hän talutti minua pois käsivarresta ja me kuljimme yhdessä tiellä metsään, jossa te tapasitte meidät ja istahdimme kaatuneelle puulle. Me puhuimme vielä tuokion John Jagosta ja päätimme odottaa ja katsoa, mitä voisi tapahtua ja sillä välin tuumailta keskenämme. Sinä, Naomi, ja herra Lefrank tulitte luoksemme meidän vielä keskustellessa; ja sinä arvasit oikein päättäessäsi meillä olevan joku salaisuus. Nyt sinä tunnet sen".

Tässä hän vaikenä. Minä tein hänelle kysymyksen, ensimmäisen, jonka vielä olen tehnyt.

"Pelkäsittekö te vai teidän veljenne silloin, että teitä syytettäisiin siitä, josta sittemmin on syytetty?" sanoin minä.

"Emme, tuommoinen ajatus ei juolahtanut mieleeni, herra", vastasi Ambrose. "Miten voimme me aavistaa että naapurit tutkisivat kalkki-uunia ja väittäsivät, mitä he ovat väittäneet meistä? Ainoa pelkomme oli, että vanhus kuulisi puhuttavan riidastamme ja tulisi vielä katkerammaksi meitä kohtaan. Minä olin halukkaampi meistä molemmista pitämään asiaa salassa, sentähden että minun täytyi ajatella sekä Naomia että vanhusta. Asettukaa vaan, herra, minun asemaani ja teidän on myöntäminen, ettei minulla suinkaan kotona ollut hauska, jos John Jago tosiaan piti itseänsä poissa talosta ja jos se huhu leviäisi, että se oli minun syyini".

Tämähän oli kyllä selitys hänen käytökseensä; mutta ei tuo minua oikein tyydyttänyt.

"Teidän luulonne mukaan", sanoin minä, "on John Jago siis täyttänyt uhkauksensa olla palaamatta taloon? Hän on siis teidän luulonne mukaan nyt hengissä ja piileilee jossakin?"

"Aivan niin", sanoi Ambrose.

"Aivan niin!" kertoi Naomi.

"Luuletteko sen kertomuksen olevan totta, joka tietää, että hän on nähty matkustavan rautatiellä New-Yorkiin?"

"Minä luulen sen varmaan olevan totta, herra; ja luulenpa myös olleeni hänen jäljillä. Minä vaan olin liian innokas löytämään häntä; ja minä olisin voinut löytää hänet, jos olisi suotu minun viipyä New-Yorkissa".

Minä katsoin Naomiin.

"Sen minäkin luulen", sanoi Naomi. "John Jago piileilee jossakin".

"Luuletteko hänen pelkäävän Ambrosea ja Silasta?"

Naomi epäili.

"Jago ehkä voi peljätä niitä", vastasi hän suurella painolla.

"Mutta ettekö pidä sitä luultavana?"

Naomi epäili taasen. Minä kävin uudelleen hänen kimppuun.

"Luuletteko jonkun muun syyn olevan hänen poissaoloonsa?"

Hän loi silmänsä lattiaan. Hän vastasi vastahakoisesti, melkein kiukkuisesti.

"Minä en voi tähän vastata".

Minä käännyin Ambroseen.

"Onko teillä vielä mitään sanomista meille?" kysyin minä.

"Ei", vastasi hän. "Minä olen sanonut teille kaikki, mitä tiedän asiasta".

Minä nousin ylös puhuakseni lakimiehen kanssa, joka oli auttanut meitä hankkimaan lupaa käydä vankilassa ja oli seurannut meitä sinne. Hän oli istunut syrjäpuolella ja ollut aivan vaihi, tarkoin pitäen silmillä, minkä vaikutuksen Ambrose Meadowcroft'in kertomus oli tehnyt vankilan virkamiehiin ja minuun.

"Tuleeko puollustuksen pitää kiinni tästä?" kuiskasin minä. "Kyllä, herra Lefrank. Mitkä on teidän ajatuksenne meidän kesken sanottu?"

"Meidän kesken sanottu, luulen minä, että rauhatuomari lähettää heidät oikeuteen!"

"Syytöksen alaisina murhastako?"

"Niin".

KAHDEKSAS LUKU.

Tunnustus.

Minun vastaukseni asian-ajajalle sisälsivät aivan sitä kuin minä ajattelin. Ambrosen tekemä kertomus näytti minun silmissäni valheelliselta ja näkyi ainoastaan keksityn kumotakseen kanteen selviä todistuksia. Minä tulin tähän päätökseen hiukan vastahakoisesti ja Naomin vuoksi olin pahoilla mielin. Minä sanoin kaikki, mitä minä voin järkyttääkseni hänen vahvaa luottamustaan, jotta vangit tulevassa tutkinnossa julistettaisiin syyttömiksi.

Päivä, jolloin uusi tutkinto oli pidettävä, tuli.

Naomi ja minä lähdimme taasen yhdessä oikeuteen. Herra Meadowcroft ei voinut tällä kertaa tulla. Hänen tyttärensä sitävastoin tuli saapuville. Hän oli yksinänsä käynyt sinne ja istui tuolille itsekseen.

Silas oli tällä kertaa tynyempi ja enemmän veljensä kaltainen. Uusia todistajia ei ollut haastettu. Me rupesimme riitelemään lääkärin antamasta todistuksesta hiiltyneiden luiden suhteen ja saimme jossain määrin voiton. Toisin sanoen, me pakoitimme lääkärin tunnustamaan, että heidän mielipiteensä olivat aivan vastakkaisia. Kolme lääkäristä tunnusti, ett'eivät olleet aivan varmat asiasta; kaksi väitti sen lisäksi, että luut olivat eläimen, eivätkä ihmisen luita. Me käytimme tätä hyväksemme ja rupesimme sitten puolustamaan Ambrose Meadowcroft'in antaman kertomuksen nojassa.

Me puolestamme emme tietysti voineet tuoda esiin todistajia. Minä en voi sanoa, tämäkö seikka masensi asian-ajajamme rohkeutta, vai oliko hän samaa mieltä kuin minäkin turvattinsa kertomuksen suhteen. Varma vaan on, että hän puhui koneellisesti, ilman epäilemättä koettaen parastansa, vaan tehden ilman todellista vakuutusta tahi voimiaan ponnistamatta. Naomi loi tuskallisen katseen minuun, kun asian-ajaja istahti. Minä tunsin, kuinka tytön käsi, kun minä otin sen käteeni, kävi yhä kylmemmäksi. Naomi huomasi päällekkantaja puolueen liikenteistä ja kasvoista selvään, että puolustus ei voisi mitään; vaan hän odotti rohkeasti, kunnes rauhan-tuomari julisti päätöksensä. Minä olin liian selvään aavistanut, mitä hän piti velvollisuutenansa. Naomin pää painui olkapäälleni, kun hän lausui nuo hirmuiset sanat, joiden johdosta Ambrose ja Silas Meadowcroft syytettäisiin oikeudessa murhasta.

Minä vein hänet ulos oikeuden istuntohuoneesta ulko-ilmaan. Käydessäni aidakkeen ohitse, näin Ambrosen, joka oli kuoleman kalvea, katselevan meidän jälkeen, kun lähdimme pois: rauhan-tuomarin päätös oli aivan kukistanut hänen. Hänen veljensä Silas oli pelkurimaisesta kauhusta vaipunut alas vanginvartijan tuolille; tuo raukka värisi ja vapisi, kuten peljästynt koiraa.

Neiti Meadowcroft palasi kanssamme taloon ja oli aivan vaiti koko koti-matkalla. Minä en voinut koko hänen olennossaan huomata mitään, joka osotti vankia säälivän tunteen syntyneen hänen tuimassa ja umpinaisessa luonteessaan. Naomi meni omaan kamariinsa, niin että jäimme muutamaksi minutiksi kahden kesken; ja silloin kummastukseksi säälimätön ja kova nainen osotti, että hänkin oli Evan tyttäriä, joka voi kuten me muutkin tuntea ja kärsiä, vaikkapa tuimalla tavallaan. Hän astui äkkiä luokseni ja laski kätensä käsivarrelleni.

"Te olette asian-ajaja, eikö niin?" kysäsi hän.

"Kyllä".

"Onko teillä ollut mitään harjoitusta ammatissanne?"

"Kymmenen vuotta olen sitä harjoittanut".

"Luuletteko --"

Hän vaikeni äkkiä; hänen ankarat kasvonsa tulivat suopeammiksi; hän loi silmänsä maahan.

"Sehän on saman tekemä", sanoi hän hurmautuneella äänellä. "Minä olen aivan uuvuksissa tämän onnettomuuden vuoksi, vaikka ehkä en siltä näytä. Älkää huoliko minusta".

Hän kääntyi pois. Minä odotin varmasti vakuutettuna, että kesken jäänyt kysymys myöhemmin tahi varemmin tulisi uudelleen hänen huulilleen. Minulla oli oikein. Hän tuli hiukan vastahakoisesti takasin luokseni, juurikuin jonkun vaikutuksen vallassa oleva nainen, jota vaikutusta hän ei suurimmallakaan ponnistuksella voi vastustaa.

"Luuletteko John Jagon vielä elävän?"

Hän teki tämän kysymyksen niin kiivaasti, melkein epätoivoissaan, juuri kuin sanat vasten hänen tahtoansa syöksähtäisivät hänen suustansa.

"Minä en sitä usko", vastasin minä.

"Muistakaa, mitä John Jago on saanut kärsiä veljeltäni", jatkoi hän. "Eikö teillä asian-ajajana ole mitään tukea sille luulolle, että Jago yht'äkkiä on voinut päättää luopua talosta?"

Minä vastasin yhtä suoraan kuin ennen.

"Ei!"

Hän seiso i silmän-räpäyksen ja katsoi minuun ihan kalman kalpeana epä-toivosta; sitten hän vaiti-ollen nyykäytti harmaata päätänsä ja jätti minun. Minä näin hänen katsahavan ylöspäin käydessään huoneen läpi ovea kohden ja kuulin hänen hiljaa mumisevan hampaissaan: "Kosto on minun, minä olen kostava, sano Herra".

Tämä oli John Jagon sielu-messu, jonka piti se nainen, joka rakasti häntä.

Kun toiste tapasin hänet, oli hän taasen verhoutunut naamioonsa. Neiti Meadowcroft oli taasen sama kuin ennen. Hän voi istua sanomattoman tyynenä lakimiehen keskustellessa hänen veljiensä hirveästä tilasta, jossa mestaus-lava mahdollisesti odotteli heitä.

Kun olin jäänyt yksinäni, rupesin olemaan levoton Naomin suhteen. Minä nousin rappusia, koputin hiljaa hänen oveelleen ja kyselin ulkopuolelta. Raikas, nuori ääni vastasi minulle surullisesti: "Minä koen kärsiä kaikkia: minä en huoli pahoittaa teitä, kun taasen tapaamme toisemme". Minä menin rappusia alas, nyt vasta oikein tuntien, minkä verran pidin amerikalaisesta tytöstä. Minkätähden hänen vastauksensa oli pusertanut kyyneleitä silmiini? Minä kävin ulos yksinäni saadakseni rauhassa olla omissa mietteissäni. Minkätähden soi hänen äänensä alinoma korvissani koko matkalla? Minkätähden tunsin käteni vielä hänen kätensä kylmän, heikon puristuksen, kun vein hänet ulos oikeuden istuntohuoneesta.

Minä päätin äkkiä palata takaisin Englantiin.

Kun palasin taloon, oli ilta. Lamppu salissa ei vielä ollut sytytetty. Sillä aikaa kun minä seisoin ja odottelin totuttaakseni silmiäni sisällä olevaan pimeyteen, kuulin minä meidän asian-ajajamme äänen puhuvan hyvin kiivaasti jollekulle.

"Ei se ollut minun syyni", kuului ääni. "Hän tempasi paperin kädestäni, ennenkuin tiesin aavistaakaan".

"Tarvitsetteko paperia vielä?" kysyi neiti Meadowcroft'in ääni.

"En, se on ainoastaan ote. Jos hän sen kautta rauhoittuu, niin pitääköön hän sen kaikin mokomin. Hyvää yötä!"

Näin sanoen lähestyi asian-ajaja, joka tahtoi käydä pois huoneesta, sitä paikkaa, jossa minä seisoin. Minä pidätin häntä suorastaan: minä olin hyvin utelias saadakseni tietää enemmän.

"Kuka tempasi paperin kädestänne?" kysäsin äkkiä.

Asian-ajaja säpsähti. Minä olin hämmästyttänyt häntä. Se vaisto, joka kuuluu hänen ammatin-mukaiseen äännettömyyteensä, pani hänet tuokioksi vaikenemaan, ennenkun hän vastasi minulle.

Nyt vastasi neiti Meadowcroft huoneen toisesta päästä kysymykseeni.

"Naomi Colebrook tempasi paperin hänen kädestään".

"Minkä paperin?"

Ovi aukeni hiljaa takanani. Naomi näkyi kynnyksellä ja hän vastasi itse kysymykseeni.

"Minä sen sanon teille", kuiskasi hän. "Tulkaa tänne sisälle."

Yksi ainoa kynttilä paloi huoneessa. Minä katselin häntä himmeässä valossa. Minun päätökseni kohta palata Englantiin jäi vastaiseksi sikseen.

"Hyvä Jumala!" huudahdin minä, "mikä on nyt tapahtunut?"

Naomi kurotti minulle paperin, jonka hän oli temmannut asian-ajajan kädestä.

Se ote, jota hän oli tarkoittanut, oli ote Silas Meadowcroft'in tekemästä tunnustuksesta, kun hän palasi vankilaan. Silas siinä selittää veljensä Ambrosen olevan syyppä John Jagon murhaan.

Minä, käyttäkseni jokapäiväistä lausepartta, tuskin voin uskoa omia silmiäni. Minä luin toistamiseen viimeiset lauseet tässä tunnustuksessa:

"... Minä kuulin niiden äänet kalkki-uunin tykönä. Ne kiistelivät orpana Naomista. Minä kiiruhdin sinne erottaakseni heitä. Minä tulin liian myöhään. Minä näin Ambrosen raskaalla sauvallaan hirveästi lyövän vainajata päähän. Vainaja kaatui sanaakaan puhumatta. Minä laskin käteni hänen sydämelleen. Hän oli kuollut. Minä tulin hyvin levottomaksi. Ambrose uhkasi tappaa minunkin, jos tästä kertoisin sanaakaan kellenkään kuolevaiselle. Ambrose nosti ylös ruumiin ja heitti sen kalkki-uuniin ja nakkasi sinne myöskin sauvansa. Me lähdimme molemmat metsään. Me istuimme metsän reunaan eräälle kaatuneelle puulle. Ambrose mietiskeli, mitä me sanoisimme, jos saataisiin selville, mitä hän oli tehnyt. Hän antoi minun kertoa sanojaan ulko-läksynä. Me vielä hommasimme tätä, kun orpana Naomi ja herra Lefrank tulivat luoksemme. Ne tuntevat loput. Tämä on valani päälle totinen tunnustus. Omasta vapaasta tahdostani minä teen sen,

vilpittömästi katuen, etten ole sitä tehnyt ennen.

Silas Meadowcroft".

Minä laskin paperin luotani ja silmäilin vielä kerran Naomia. Hän puhutteli minua ihmeteltävällä tyyneydellä. Järkähtämätöin rohkeus oli luettava hänen silmissään ja kaikui hänen äänessään.

"Silas on valehdellut pelastaakseen oman henkensä", sanoi hän. "Minä näin pelkurimaisen viekkauuden ja pelkurimaisen julmuuden tämän paperin jokaisessa rivissä. Ambrose on syytön ja vielä on aika näyttää hänen syyttömyyttään".

"Te unohdatte", sanoin minä, "ett'emme äsken siinä onnistuneet"

"John Jago on hengissä, vaikka hän pitää itsensä piilossa meiltä ja kaikilta, jotka tuntevat häntä", lausui Naomi.

"Auttakaa minua, rakas herra Lefrank, kuuluttamaan sanomalehdissä".

Minä peräydyin sanomattomasta tuskasta: minä myönnän, että luulin tuon uuden surun, joka äsken oli kohdannut häntä, vaikuttaneen hänen aivoihinsa.

"Te ette usko minua", sanoi Naomi. "Sulkekaa ovi!"

Minä tottelin häntä. Hän istahti ja osotti tuolia vieressään.

"Istukaa!" pitkitti hän. "Minä olen nyt tekemäisilläni vääryyden; vaan se ei ole autettavissa. Minä olen rikkova pyhän lupauksen. Te kaiketi muistette tuota kuutama-iltaa, kun tapasin hänet puutarhan käytävällä".

"John Jagoako?"

"Niin. Kuulkaa. Minä kerron, mitä tapahtui John Jagon ja minun välillä".

YHDEKSÄS LUKU.

Kuulutus.

Vaienneena minä odotin sitä selitystä, joka nyt seuraisi. Naomi alkoi kysellä minua.

"Muistattehan käyntiänne vankilassa Ambrosen luona?" sanoi hän.

"Muistan kyllä".

"Ambrose kertoi meille jotakin, jota hänen halpamainen veljensä oli lausunut John Jagosta ja minusta. Muistatteko, miten asia oli?"

Minä muistelin tuota vallan hyvin. Silas oli sanonut: "John Jago on liian rakastunut Naomiin voidakseen olla palaamatta".

"Niin, aivan niin hän puhui", sanoi Naomi, kun minä olin kertonut sanat. "Minä en voinut olla säpsähtämättä, kun kuulin, mitä Silas oli sanonut; ja minä luulin teidän huomanneen sen".

"Minä huomasin kyllä".

"Kummastelitteko, mitä tuo merkitsi?"

"Kummastelin".

"Minä kerron kaikki teille. Tuo merkitsi: Mitä Silas Meadowcroft sanoi veljelleen John Jagosta, ihan sitä samaa minäkin ajattelin John Jagosta samassa silmänräpäyksessä. Minua kummastutti havatessani miehen mielessä oman ajatukseni, jonka mies puolestani toi julkisuuteen. Minähän, herra, olin se, joka olen karkottanut John Jagon Morwickin talosta ja minä sekä voin että tahdon taasen palauttaa häntä."

Hänen olennessaan oli, enemmän kuin hänen sanoissaan, jotakin, joka äkkiä levitti valoa mieleeni.

"Te olette sanoneet minulle salaisuuden", sanoin minä, "John Jago on rakastunut teihin".

"Hurjasti rakastunut minuun?" keskeytti Naomi ja alkoi kuiskailla. Käveltyämme muutaman kerran edestakaisin hiekka-käytävällä, puhkesi hän äkkiä sanoihin, ikään-kuin hän olisi ollut haltioissaan. Hän laski polvilleen; hän suuteli vaatteitani, jalkojani; hän nyyhki ja rukoili rakkauttani. Ollakseni vaimo, herra, minulta ei puutu rohkeutta. Ei kukaan mies ole koskaan ennen muistaakseni pelottanut minua. Mutta John Jago pelotti minua, sen minä myönnän; voi kuin hän säikähytti minua? Minä olin sydän kourassa ja polveni vapisivat. Minä olin ääneti ja pyysin hänen nousemaan ylös ja menemään matkoihinsa. Ei; tuossa hän yhä oli polvillaan ja piti kiinni hameestani. Sanat virtana vuotivat hänen suustaan; enpä tiedä sen parempaa vertausta kuin että sanat tulvasivat kuten vesi pumpusta, hänen autuutensa ja elämänsä, hänen toiveensa taivaassa ja maan päällä ja Jumala tiesi mitä kaikkia riippui minun yhdestä ainoasta sanasta, sanoi hän. Minä rohkaisin itseni, muistuttaen häntä, että olin luvannut ruveta Ambrosen vaimoksi. 'Minusta teidän pitäisi hävetä tunnustaessanne olevanne niin halpamielinen, että tahdotte rakastaa minua, vaikka tiedätte, että olen luvannut rakastaa toista!' Näin puhuttuani alkoi hän laulaa toista nuottia: hän alkoi häväistä Ambrosea.

"*Tämäpä* teki minun kovaksi ja jäykäksi. Minä tempasin hameen hänen kädestään ja huudahdin: 'Minä vihaan teitä! vaikka en olisikaan kihloissa Ambrosen kanssa, en kuitenkaan rupeaisi vaimoksenne: en, vaikkapa koko mailmassa ei olisi ketään muuta miestä, joka minua kosisi. Minä vihaan teitä, herra Jago! Minä vihaan teitä!' Hän hypähti ylös ja alkoi taasen puhua tynnosti. 'Te olette kyllin puhuneet', vastasi hän minulle. 'Te olette musertaneet elämäni. Minulla ei nyt enää ole mitään toiveita tulevaisuuden suhteen. Minä ylpeilin taloista, neiti, ja työstäni; minä en piitannut orpanainne vihasta minua kohtaan; minä palvelin uskollisesti herra Meadowcroft'ia; kaikki teidän tähtenne, Naomi Colebrook -- kaikki teidän tähtenne! Nyt on kaikki lopussa ja myöskin elämäni talossa on päättynyt. Minä en koskaan enää vaivaa teitä. Minä menen matkoihini, kuten kipiät eläimet, jotka piileilevät johonkin nurkkaan ja kuolevat. Tehkää minulle viimeinen palvelus! Älkää saattako minua naapuriston naurettavaksi. Sitä minä en voi kärsiä! Minä tulen hulluksi paljaasta tuosta ajatuksesta. Luvatkaa minulle, ett'ette koskaan puhu kellenkään ihmiselle, mitä minä olen sanonut teille tänä iltana -- luvatkaa sitä pyhästi miehelle, jonka elämän olette musertaneet!' Minä tein, kuten hän pyysi: kyynel-silmin minä lupasin hänelle. Niin on asianlaita. Sanottuani hänelle, että vihasin häntä, itkin hänen onnettomuuttansa. Herra Jumala, kuinka me naiset olemme mielettömiä! Mikähän siihen lienee syynä, että me aina olemme valmiit säälimään miehiä? Hän ojensi kätensä minulle ja sanoi: 'Hyvästi ijäksi päiviksi!' -- ja minä säälin häntä. Minä sanoin: 'Minä otan kätenne, jos te vuorostanne annatte minulle lupauksen. Minä pyydän teitä, ett'ette luovu talosta. Kuinka enoni tulee toimeen, jos te lähdette täältä pois? Jääkää tänne ja olkaa ystäväni, unohtakaa ja antakaa anteeksi, herra John'. Hän lupasi minulle (hän ei voi minulta kieltää mitään); ja hän vielä uudisti lupauksensa, kun tapasin hänet seuraavana aamuna. Minä en tahdo tehdä hänelle vääryyttä, vaikka vihaan häntä! Minä luulen, että hän totisesti aikoi pitää sanansa, niin kauan kuin minä katselin häntä. Vasta kun hän tuli itsekseen, kiusasi perkele häntä syömään sanansa ja luopumaan talosta. Minä olen kasvatettu uskomaan perkeleen olevan olemassa, herra Lefrank; ja siitpä selviää kaikki, kuten minä huomaan. Antakaa minun saada selville, mihin Jago on joutunut ja hän on palaava, sen minä takaan, ja on vapauttava Ambrosea siitä epäluulosta, jonka alaiseksi hänen halpamielinen veljensä on tehnyt hänet. Tässä on kynä ja paperia ja läkkiä. Kuuluttakaa hänen perään, rakas Lefrank; ja tehkää se pian, minä pyydän minun tähteni!"

Minä annoin Naomin jatkaa puhettaan, kunnes hän lopetti, enkä yrittänyt kumota hänen päätöksensä. Kun olin saanut kynän käteeni, aloin minä kirjoitella kuulutusta yhtä mielelläni, kuin minäkin uskoin John Jagon olevan hengissä.

Minä olisin kelle toiselle hyvänsä suoraan tunnustanut, että minun vakuutukseni yhä oli sama kuin ennenkin. Joll'ei mikään riita kalkki-uunin tykönä olisi ollut, olisin minä käsitykseni mukaan ollut valmis uskomaan, jotta John Jagon katoomiseen oli syynä tuo hirveä isku, jonka Naomi kiellollaan oli antanut hänelle. Sama naurun-alaiseksi joutumisen pelko, joka oli saattanut hänet väittämään, ettei hän huolinut Naomista, kun hän ja Silas olivat kiistelleet minun makuuhuoneeni ikkunan alla, voi myöskin saattaa hänet salassa ja äkkiä väistymään surkean tappion tantereelta. Mutta kalkki-uunin luona tapahtuneiden seikkojen perästä en minä voinut uskoa Jagon vielä elävän, sillä silloinhan olisi minun pitänyt uskoa Ambrose Meadowcroft'in kertomuksen todeksi.

Minä en alusta alkain ottanut uskoakseni tuota kertomusta; ja minä yhä olin samaa mieltä. Jos minun olisi tullut päättää, kumpiko oli todenmukaisempi, Ambrosenko puolustukseen tekemä kertomus, vai Silas'en tekemä tunnustus, niin minun olisi täytynyt, jos kohta vastahakoisestikin myöntää, että mielestäni tunnustus oli todenmukaisempi.

Voinkohan minä sanoa tuota Naomille? Mieluummin kuin sen olisin sanonut, olisin kirjottanut viisikymmentä kuulutusta John Jagon perään; ja te olisitte tehneet sen saman, jos olisitte olleet yhtä mieltynyt häneen kuin minä.

Minä kirjoitin tähän tapaan kuulutuksen, joka oli painettava "Morwickin Sanansaattajaan":

Murha. -- Kaikki sanomien toimittajat Yhdysvalloissa kehoitetaan julkisesti ilmoittamaan, että Ambrose Meadowcroft ja Silas Meadowcroft ovat haastetut oikeuteen, syytettynä John Jagon murhasta, jota nyt kaivataan sekä talossa että seudussa. Jokainen, joka voi antaa jonkulaista tietoa, missä mainittu Jago oleskelee, voi heti tätä ilmoittamalla pelastaa kahden syyttömän miehen hengen. Jago on noin viisi jalkaa neljä tuumaa pitkä. Hän on laihan-kalpea; hänellä on tummat, kiiltävät ja levottomat silmät; musta, paksu parta ja viikset peittävät hänen kasvojensa ala-osaa. Miehen koko katsannossa on jotakin levotonta ja arkaa.

Minä kirjoitin lisäksi päivän ja paikan. Vielä samana iltana ratsasti eräs palvelija Narrabeehen toimittamaan, että kuulutus tuli sanomalehden ensi numeroon.

Kun me illalla erosimme toisistamme oli Naomi melkein yhtä heloittava ja iloinen kuin koskaan ennen. Koska kuulutus nyt oli matkalla painoon, tunsin hän olevansa aivan herkkä-verinen: hän oli varma asian menestyksestä.

"Te ette arvaa, kuinka suuria toiveita olette herättäneet minussa", sanoi hän suoralla, ystävällisellä tavallaan, kun sanoimme toisillemme jäähyväiset. "Kaikki sanomalehdet painattavat kuulutuksen ja me saamme kuulla puhuttavan John Jagosta ennen viikon loppua".

Naomi kääntyi pois aikoen mennä matkoihinsa, vaan palasi jälleen luokseni.

"Minä en koskaan anna anteeksi Silas'elle, että hän on kirjottanut tuon tunnustuksen!" kuiskasi hän korvaani. "Jos hän joskus vielä tulee asumaan saman katon alla Ambrosen kanssa, niin -- minä tosiaan en usko meneväni naimisiin Ambrosen kanssa! Aivan niin!"

Naomi jätti minut yksinäni. Yöllä minä valvoin useita tunteja ja ajattelin hänen viimeisiä sanojaan. Että hän vissien asian-haarain vuoksi ajatteli olevan mahdollista olla naimiseen menemättä Ambrosen kanssa, tuo kehoitti minua -- minä häpeän sitä tunnustaa -- vissiin toiveisin, joita jo salaa pidin mielessäni. Seuraavan päivän postissa minä sain asia-kirjeen. Minun kirjurini kysyi, oliko mitään toiveita minun palaamisestani

Englantiin kyllin aikaisin voidakseni olla oikeudessa tulevan käräjä-ajan alussa. Minä vastasin kohta, että minulle oli mahdollisin määrätä, minä päivänä minä palaan. Naomi oli huoneessa minun kirjottaessani tätä. Mitähän Naomi olisi vastannut, jos olisin puhunut hänelle suoraan ja sanonut, että hän oli syyppää kirjeeni sanoihin?

KYMMENES LUKU.

Tuomari ja vankilan tirehtööri.

Aika oli nyt suuresta arvosta Morwickin talossa. Kuuden viikon sisään rikosoikeuden Narrabeessa piti ruveta istumaan.

Tällä ajalla ei mitään merkillistä tapahtunut.

Monta arvotonta kirjettä tuli meille, jotka koskivat John Jagon kuulutusta; mutta emme saaneet mitään varmaa tietoa. Ei vähintäkään jälkeä Jagosta ilmaantunut; ei ollut epäilemistäkään, ettei hänen ruumiinsa ollut hävinnyt kalkki-uunissa. Silas Meadowcroft yhä piti kiinni siitä kauheasta tunnustuksesta, jonka hän oli tehnyt. Hänen veljensä Ambrose vakuutti yhtä varmasti syyttömyyttään ja kertoi uudelleen saman kertomuksen kuin ennenkin. Muutamia päiviä minä seurasin Naomia, kun hän kävi Ambrosen luona vankilassa. Aina sen mukaan kuin oikeuden käyntiä varten määrätty päivä lähenei, näkyi hän horjuvan päätöksessään; hän tuli surulliseksi ja epäluuloiseksi vähäpätöisimpienkin asioiden suhteen. Tämä muutos ei välttämättömästi osottanut, että hänellä oli paha omatunto: se osotti ehkä ainoastaan aivan luonnollista tuskaisuutta, aina sen mukaan kuin oikeus-päivä lähestyi. Naomi huomasi tämän muutoksen lemmityssään. Tämä lisäsi suuresti hänen tuskaansa, vaikka hän ei koskaan muuttanut mieltänsä Ambrosen suhteen. Siihen aikaan, josta nyt on puhe, olin minä melkein aina tytön kanssa. Neiti Meadowcroft tutki huoneessaan sanomalehtiä, jotta hän jos suinkin saisi jotakin tietoa John Jagosta; herra Meadowcroft ei suvainnut nähdä muita kuin tyttärensä ja lääkärinsä ja vieläpä joskus myöskin jonkun vanhoista ystävistään. Siitä ajasta saakka minulla on syytä uskoa, jotta Naomi meidän ystävällisen seurustelun kestäessä huomasi niiden tunteiden oikeata laatua, joita hän oli minussa herättänyt. Vaan hän ei siitä hiiskunut mitään. Hänen kohtelunsa minua kohtaan oli yhä vaan sisaren; hän ei hituakaan koskaan poikennut säädyllisyydestä.

Oikeuden istunnot alkoivat. Kun suuri jury (valamiehistö) oli kuullut todistukset ja tarkastanut Silas Meadowcroft'in tunnustuksen, päätti se, että tutkinto olisi pidettävä molempien vankien kanssa ja määrättiin sitä varten ensi päivä nousevalla viikolla.

Minä olin edeltäpäin kyllä sanonut Naomille, mikä suuren juryn päätös tulisi olemaan. Hän kärsi rohkeasti tuota uutta iskuja.

"Joll'ette ole kylläntyneet", sanoi hän, "seuratkaa minua myöskin huomenna vankilaan. Ambrose on silloin pienen lohdutuksen puutteessa". Hän vaikenä ja silmäili kaikkia päivän kuluessa tulleita kirjeitä, jotka makasivat pöydällä. "Ei vieläkään mitään tietoa Johnista", sanoi Naomi. "Kaikissa sanomalehdissä löytyy kuulutus. Minä olin aivan varma, että me jo aikoja sitten saisimme tietoa hänestä".

"Oletteko vielä varma siitä että hän elää?" rohkenin minä kysyä.

"Yhtä varma kuin koskaan ennen", vastasi hän vakavalla äänellä. "Hän piileilee jossakin: ehkäpä hän käyttää vale-pukua. Mutta joll'emme, kun oikeus alkaa istua, tietäisi hänestä enemmän kuin nyt tiedämme? Jos jury" -- Naomi itse katkaisi puheensa kauhistuksella. Kuolema -- häpeällinen kuolema mestauslavalla -- voisi olla kauhistava seuraus juryn neuvottelusta. "Me olemme jo kyllin kauan odottaneet tietojen saapuvan luoksemme", jatkoi Naomi. "Nyt meidän itse täytyy etsiä John Jagon jälkiä. Vielä kuluu viikko, ennenkuin tutkinto alkaa. Kuka tahtoo auttaa minua etsimisessäni? Tahdotteko te, rakas Lefrank?"

Turhaa on kaikei lisätä, että minä suotu in ehdotukseen, vaikka tiesin, ettei siitä olisi mitään apua.

Me suostuimme nyt käyttää päivän käymällä vankilassa ja, tavattuamme Ambrosea, kohta ruveta aivottuun etsimiseen. Kuinka tämä etsiminen olisi tapahtuva, siitä en minä, eikä liioin Naomi ollut selvillä. Me päätimme aluksi kääntyä poliisin luo pyytäen, että tämä auttaisi meitä John Jagon etsimisessä ja sitten menetellä asianhaarain mukaan. Onkohan koskaan kellään ollut enemmän toivotonta ohjelmia kuin tämä?

"Asian-haarat" olivat kohta vastaisia. Minä pyysin, kuten tavallisesti, luvan saada käydä vankilassa ja nyt ensi kerta kiellettiin, eivätkä liioin asianomaiset huolineet ilmottaa mitään syytä tähän kieltöön. Vaikka kysyin miten tahansa, en minä saanut muuta vastausta kuin: "Ei tänään".

Naomin ehdotuksesta lähdimme vankilaan, jotta siellä ehkä saisimme pyydettyä selitystä. Virkaatekevä vanki-nihti ulko-portin luona kuului Naomin suureen ihailija-joukkoon. Hän ilmaisi varovaisesti salaisuuden kuiskauksella. Tuomari ja vankilan tirehtööri puhuivat juuri silloin Ambrose Meadowcroft'in kanssa hänen kopissansa: ne olivat nimenomaan kieltäneet laskemasta ketään muuta kuin heitä vangin puheille.

Mitähän tuo merkitsi? Me palasimme kummastellen taloon. Naomi tuli sattumalta puhuneeksi erään naispalvelijan kanssa siellä ja huomasi muutamia seikkoja.

Varhain aamulla samana päivänä oli eräs Meadowcroft'in vanhoista ystävistä tuonut tuomarin Morwickiin. Pitkä keskustelu oli ollut herra Meadowcroft'in, hänen tyttärensä ja sen virkamiehen välillä, jonka ystävä oli sinne tuonut. Tuomari oli lähdettyään talosta suoraan mennyt vankilaan ja yhdessä tirehtöörin kanssa käynyt Ambrosen koppiin. Koetettiinkö yksityisesti voimakkaasti vaikuttaa Ambroseen? Melkein näytti siltä. Jos täten tosiaankin koetettiin vaikuttaa, voipi kysyä: Mikä oli sitten tarkoitus? Me voimme ainoastaan vartoa ja tehdä havaintojamme.

Meidän kärsivällisyyttämme ei kauan kysytty. Seuraavan päivän tapaukset ilmottivat sen meille aivan odottamattomalla tavalla. Edellä puolenpäivän kertoivat naapurit kummallisia uutisia vankilasta taloon.

Ambrose Meadowcroft oli tunnustanut olevansa John Jagon murhaaja! Hän oli samana päivänä kirjottanut tunnustuksen alle tuomarin ja vankilan tirehtöörin läsnä-ollessa!

Minä näin tämän asia-kirjan. Turhaa on tässä kertoa sen sisältöä. Lyhyesti sanoen, Ambrose tunnusti, mitä Silas oli tunnustanut, vaikka hän sanoi ainoastaan lyöneensä John Jagoa hänen pahan-ilkisen kiusanteon vuoksi, sillä hän luuli täten vähentävän rikollisuuttansa murhasta miestappoon. Oliko tunnustus tosiaan todenmukainen kertomus tapauksesta? Vai olivatko tuomari ja tirehtööri toimineet perheen hyväksi ja houkutelleet Ambrosea käyttämään tätä hurjaa keinoa välttääkseen häpiällistä kuolemaa -- mestaus-lavalla? Tuomari ja tirehtööri olisivat aivan ääneti, kunnes oikeus pakottaisi heitä puhumaan.

Kuka antaisi Naomille tiedon tästä viimeisestä ja kaikkia surullisimmasta onnettomuudesta, joka oli häntä kohdannut? Koska Naomi tiesi, että minä salaisesti rakastin häntä, olin minä hyvin vastahakoinen ilmottamaan hänelle lemmittynsä Ambrose Meadowcroft'in tunnustuksen. Oliko joku muu perheen-jäsen kertonut hänelle, mikä oli tapahtunut? Asian-ajaja saattoi vastata minulle tähän kysymykseen: neiti Meadowcroft oli Naomille kertonut kaikki.

Minä olin suuresti liikutettu, kun kuulin tämän. Neiti Meadowcroft ei suinkaan ollut se henkilö, joka jollain kurin tahtoi säästellä tyttö-parkaa: ikävät uutiset olivat neiti Meadowcroft'in ilmoitus-tavan kautta tulleet toista vertaa ikävämmiksi. Minä koetin saada selville, missä Naomi oli, mutta turhaan. Hän oli kyllä muuten ollut tavattavissa. Oliko hän nyt minua piilossa? Tämä ajatus juolahti mieleeni, kun kävelin alas rappusia turhaan koputeltuani hänen huoneensa ovea. Olin päättänyt puhua hänen kanssansa. Minä odotin muutaman minuutin ja nousin sitten taasen äkkiä ylös rappusia myöden. Minä tapasin Naomin penkereellä, juuri kun hän oli menemäisillään huoneestansa.

Hän koki juosta takasin. Minä tartuin hänen käsivarsiinsa ja pidätin häntä. Toisella kädellä, joka vielä oli vapaa, painoi hän nenäliinansa vasten kasvojansa, ikäänkuin tahtoisihan peitellä kasvojansa minulta.

"Te sanoitte kerran, että minä olen lohduttanut teitä", puhuin minä ystävällisesti. "Ettekö tahto antaa minun lohduttaa teitä nytkin?"

Hän koki vielä päästä irti minusta.

"Ettekö ymmärrä, että minä häpeän katsoa teitä silmiin?" puhui hän matalalla, sortuneella äänellä. "Antakaa minun mennä!"

Minä koetin vielä rauhoittaa Naomia. Minä vedin hänen ikkuna-penkin luo. Minä sanoin odottavani, kunnes hän voisi puhua kanssani.

Hän vaipui alas penkille ja väänteli käsiään helmassaan. Hänen maahan luodut silmänsä yhä välttivät jäykästi kohdata minun silmäyksiäni.

"Voi!" sanoi Naomi itsekseen, "minkälaisissa houreissa minä olen ollut? Onkohan mahdollista, että minä koskaan olen voinut alentaa itseäni rakastamaan Ambrose Meadowcroft'ia?"

Hän säpsähti, kun tämä ajatus tuli hänen huulilleen. Kyyneleet valuivat hiljakseen pitkin hänen poskiansa.

"Älkää halveksiko minua, herra Lefrank!" sanoi hän matalalla äänellä.

Minä koetin vakaisesti selittää Ambrosen tekemää tunnustusta niin edullisessa valossa kuin suinkin oli mahdollista.

"Hänen mielevyytensä ei ole pitänyt ryhtiänsä", sanoin minä. "Hän on tehnyt tämän, koska hän epäili voimansa näyttää syyttömyytensä toteen ja pelkäsi mestaus-lavaa".

Naomi nousi ylös ja polki jalkaansa kiivaasti lattiaan. Hän käänsi kasvojansa minuun päin, häpeän puna poskilla ja suuret kyyneleet riippuivat hänen silmä-ripsistään.

"Minä en enää tahdo tietää hänestä", sanoi Naomi ankaralla äänellä. "Joll'ei hän ole murhamies, mikä hän sitten on? Valehtelija, ja arka raukka! Kummassako näistä omaisuuksista on hän minulle enemmän vastamielinen? Minä olen ainaseksi erilläni hänestä! Minä en tahdo koskaan enää puhua hänen kanssansa!"

Naomi työnsi minun kiivaasti luotaan, kävi muutaman askeleen oveensa kohden, seisautui ja palasi luokseni. Hänen jalo luonteensa ilmaantui näissä hänen sanoissaan:

"Minä en ole kiittämätön *teitä* kohtaan, rakas Lefrank. Nainen minun asemassani on ainoastaan nainen; ja kun hän häpeä, kuten minä, tuntee hän sen syvästi, katkerasti. Antakaa minulle kätenne! Jumala siunatkoon teitä!"

Hän kohotti käteni huulilleen, ennenkuin huomaisinkaan, ja suuteli sitä sekä kiirehti takaisin huoneisinsa.

Minä istahdin sille paikalle, jolla hän äsken oli istunut. Hän oli luonut silmäyksen minuun suudellessaan kättäni. Minä en muistanut Ambrosea ja hänen tunnustustansa, minä en muistanut lähestyvää oikeuden-istuntoa, minä en muistanut virkani toimia ja englantilaisia ystäviäni. Minä istuin siellä, mielipuolen itseluodussa Onnelassa, ajattelematta mitään muuta kuin Naomin kasvoja siinä silmänräpäyksessä, kun hän viimeksi oli katsellut minua.

Minä olen jo maininnut, että olin rakastunut Naomiin. Minä tässä sen sanon toistamiseen vakuuttaakseni teitä,

että olen puhunut totta.

YHDESTOISTA LUKU.

Piikivi ja ikkuna.

Neiti Meadowcroft ja minä olimme talon perheen ainoat edusmiehet, jotka olivat läsnä tutkinnossa. Me lähdimme kumpiki erikseen Narrabeesen. Paitsi tavallisia tervehdyksiä aamuin illoin neiti Meadowcroft ei ollut sanonut sanaakaan minulle sittenkun sanoin hänelle, etten uskonut John Jagon olevan hengissä.

Tahallani minä en ole huolinut täyttää kertomustani kaikenmoisilla lakitieteellisillä yksityis-seikoilla. Minä aivon nyt niin lyhyesti kuin suinkin kertoa puollustuksen laatua.

Me sanoimme ensiksi kanteen olevan laittoman kummankin vangin suhteen. Sen perästä ilmotimme tyytymättömyyttä oikeuden laillisuuden suhteen. Me vedimme väitteemme perusteeksi vanhan englantilaisen lain, joka sanoo, ettei ketään voida tuomita murhasta, ennenkuin murhatun henkilön ruumis on löydetty tahi varmoja todistuksia on saatu ruumiin hävittämisestä. Me väitimme, ettei riittäviä todistuksia ole voitu hankkia siinä jutussa, joka nyt oli oikeuden tutkittavana.

Oikeus neuvoteltuaan julisti sen päätöksen, että tutkinto tulee jatkettavaksi.

Me ilmotimme toistamiseen tietämättömyyttämme, kun syytettyin tunnustukset tuotiin esille. Me väitimme, että joko pelko tahi sopimaton houkuttelemine ovat pakottaneet näihin tunnustuksiin; ja me viittasimme muutamiin erityisseikkoihin, joissa molemmat tunnustukset poikkesivat toisistaan. Muuten oli meidän puollustus tässä tilaisuudessa ylimalkaan samanlainen, kuin rauhan-tuomarin edessä tapahtuneessa tutkinnossa. Oikeus neuvotteli vielä uudelleen eikä hyväksynyt muistutuksiamme. Tunnustukset olivat oikeuden mielestä todistusten arvoisia.

Yleinen päällekkantaja puolestaan toi esiin uuden todistajan syytettyjä vastaan. On turhaa kuluttaa aikaa tämän todistuksen kertomisessa. Kuulusteltaessa tämä todistaja puhui kahdella tavalla. Me osotimme selvään, ettei tähän todistajaan ollut luottamista, vaikka hän oli valansa vannonutkin.

Oikeuden puheenjohtaja kertoi nyt lyhykäisesti, mitä oli asiassa selville tullut.

Hän sanoi tunnustusten suhteen, ettei voida pitää mitään lukua sellaisesta tunnustuksesta, jota joko toivo tahi pelko on saanut aikaan; sekä jätti juryn päätettäväksi, olivatko sellaiset tunteet aikaan saaneet nämät tunnustukset. Tutkinnon kestäessä olivat syytettyin asian-ajajat toteen näyttäneet, että tuomari ja vankilan tärehtööri Ambrosen isän tiedolla ja suostumuksella olivat Ambroselle sanoneet asian olevan hänelle hyvin arveluttavaa laatua; ainoa mahdollisuus perheen pelastamiseen Ambrosen häpeällisestä kuolemasta mestauslavalla oli, että Ambrose tunnusti ja että perhe, jos hän tunnustaisi, tekisi, mitä suinkin voisi, saadakseen hänen tuomionsa muutetuksi elinkautiseen vankeuteen. Mitä Silaseen tuli, oli myöskin näytetty toteen, että hän kauheasti pelkäsi, kun hän teki hirveän kanteensa veljeänsä vastaan. Me olimme turhaan viittanneet näihin molempiin asianhaaroihin saadaksemme oikeuden kumoamaan tunnustukset; vielä kerran me olimme pettyneet toiveissamme, että tämä vaikuttaisi juryn tuomioon ja lieventäisi sitä. Oltuaan tunnin poissa palasi jury saliin, julistaen molemmat vangit "syyllisiksi".

Kun Ambroselta ja Silaselta asianomaisella tavalla kysyttiin, oliko heillä mitään sanomista tuomionsa lieventämiseksi, vakuuttivat he juhlallisesti olevansa syyttömät ja tunnustivat suoraan, että heitä oli houkuteltu tunnustamaan, kun heille oli uskoteltu, jotta he tunnustamalla pääsisivät pyövelin käsistä? Oikeus ei huolinut heidän puheestansa. Kumpikin vanki tuomittiin kuolemaan.

Kun minä palasin taloon, en tavannut Naomia, neiti Meadowcroft ilmotti hänelle, kuinka juttu oli päättynyt. Puolen tuntia sen perästä jätti muuan palveliattarista minulle kirjeen, jonka kuorelle Naomi oli kirjoittanut nimeni.

Tämä kuori sisälsi kirjeen ja paperiliuskan, johon Naomi kiireissään oli kirjoittanut nämät sanat: "Jumalan nimessä, lukekaa tämä kirje, jonka teille tässä lähetän ja käyttäkää se kohta hyväksenne".

Minä silmäilin kirjettä? Muuan henkilö New-Yorkissa oli kirjoittanut sen. Tämä oli edellisenä päivänä sattumalta nähnyt kuulutuksen John Jagon perään, joka kuulutus oli leikattu sanomalehdestä ja liisteröity erään ystävän kirjaan, johon oli koottu kaikenmoisia eris-kummallisuuksia, tämän johdosta kirjotti hän Morwickin taloon ilmottaakseen, että hän oli nähnyt erään henkilön, joka oli aivan John Jagon kuvan kaltainen, vaikka hänellä oli toinen nimi ja palveli kirjanpitäjänä eräässä kauppiamiehen konttorissa Jersey-Cityssä. Koska hänellä oli ollut hyvin aikaa, ennen postin lähtöä, oli hän palannut takaisin konttoriin vielä kerran silmäilläkseen miestä, ennenkuin hän pani kirjeensä postiin. Kummastuksekseni sai hän tietää, että kirjanpitäjä ei sinä päivänä ollut saapunut pulpettinsa ääreen. Hänen isäntänsä oli lähettänyt tiedustelemaan hänen kortteeriinsa ja siellä saanut tietää, että hän yht'äkkiä oli sullonut vaatteensa kapsusäkkiinsä luettuaan kuulutuksen aamiaispöydässä; hän oli kyllä maksanut hyyrynsä ja lähtenyt pois teille tietämättömille!

Oli myöhään illalla, kun minä luin nämät rivit. Minulla oli miettimisen aikaa, ennenkuin tarvitsin toimia.

Pitäen kirjeen oikeana ja muistaen Naomin selitystä, mistä syystä John Jago salaa oli mennyt matkoihinsa talosta, tulin minä siihen päätökseen, että olisi paras etsiä John Jagoa ainoastaan Narrabeessa ja sen lähiseuduilla.

Sanomalehti aamiaispöydässä oli epäilemättä antanut John Jagolle ensimmäisen tiedon suuren juryn päätöksestä ja tutkinnosta, joka oli vast'edes tapahtuva. Kokemukseni ihmisluonnosta sanoi minulle, että Jago, asiain näin ollen ja rakkaudesta Naomiin viehätettyinä, tulisi takaisin Narrabeehen. Kokemukseni sanoi minulle myöskin, minun on ikävä sitä tunnustaa, että Jago kokisi käyttää Ambrosen vaarallista tilaa pakottaakseen Naomia suostumaan naimis-tuumiin. Hän oli talosta lähtemisellään osottanut kauheinta väliäpitämättömyyttä siitä loukkauksesta ja niistä kärsimyksistä, joita hänen lähtönsä voisi aikaansaada muille. Sama väliäpitämättömyys vielä suuremmassa muodossa voisi ehkä pakottaa häntä salaa tekemään ehdoituksiansa Naomille ja vaatimaan niiden hyväksymistä palkaksi Ambrosen hengen pelastamisesta.

Pitkien mietintöjen perästä tulin minä tähän päätökseen. Minä olin Naomin vuoksi päättänyt saada asiassa selkoa; mutta minun on suoraan tunnustaminen, että tämä kirje ei poistanut niitä epäluuloja, kuin minulla oli John Jagon hengissä olon suhteen. Minä en luullut kirjeen olevan muuta kuin tunnotonta narrailemista. Salin kellon lyönnit herättivät minua mietiskelemisistäni. Oli yö-sydän.

Minä nousin ylös mennäkseni huoneeseni. Kaikki muut talossa olivat, kuten tavallisesti, menneet levolle jo tuntia tätä ennen. Syvin hiljaisuus vallitsi talossa hiippiessäni huoneen läpi, tulin sattumalta vilkasemaan pihalle. Kaunis kuutama kohtasi silmiäni; kuutama oli sen onnettoman illan kuutaman kaltainen, jona Naomi oli kohdannut John Jagoa hiekkakäytävällä.

Sänkykamarini kynttilä seiso pöydällä: minä olin äsken sytyttänyt sen palamaan. Minä olin juuri lähtemäisilläni huoneesta, kun ovi äkkiä aukeni ja Naomi itse seiso edessäni!

Kohta minä hänen tuijottavista silmistään ja kalpeista poskistaan huomasin, että jotakin tärkeää oli tapahtunut. Hän oli heittänyt hartioilleen väljän viitan ja sitonut valkean nenäliinan pään ympärille. Hänen hiuksensa olivat epä-järjestyksessä; hän oli nähtävästi äsken noussut ylös pelosta ja kiireesti.

"Mitä nyt?" kysyin minä ja menin häntä vastaan.

Naomi tarttui tärysten käsivarteeni.

"John Jago!" kuiskasi hän.

Te ehkä luulette, että minun itsepintaisuuteni oli ääretön. Minä tuskin nytkään saatoin uskoa hänen sanojansa.

"Missä?" kysyin minä.

"Takapihalla, sänkykamarini ikkunan alla", vastasi Naomi.

Tämä oli liiaksi tärkeää saattaakseni pitää mitään lukua jokapäiväisen elämän pikkuseikoista.

"Antakaa minun nähdä hänet!" sanoin minä.

"Minä olen tullut tänne noutamaan teitä", vastasi Naomi suoralla tavallaan. "Tulkaa mukaan!"

Naomin huone oli toisessa kerrassa ja oli ainoa makuuhuone, jonka ikkunat olivat takapihalle päin. Astuessamme ylös portaita, kertoi hän minulle, mitä oli tapahtunut.

"Minä olin pannut levolle", kertoi Naomi, "vaan en vielä nukkunut, kun kuulin kiven kilkahtavan ikkunaa vasten. Minä odotin, kummastellen, mitä tuo olisi. Kivi nakattiin uudelleen. Minä hämmästyin, vaan en pelännyt. Minä nousin ylös ja riensin ikkunan luokse katsoakseni pihalle. Siellä seisoi John Jago kuutamossa ja katsoi ylös minuun päin!"

"Näkikö hän teitä?"

"Kyllä. Hän sanoi: Tulkaa alas, jotta saan puhua kanssanne. Minulla on jotakin tärkeää sanomista teille!"

"Vastasitteko te hänelle?"

"Hengähdettyäni sanoin minä: odottakaa vähän! ja kiiruhdin alas portaita luoksenne. Mitä minun nyt on tekeminen?"

"Antakaa *minun* nähdä hänet ja minä olen sanova teille".

Me astuimme Naomin kamariin. Minä asetuin varovasti akuttimen taakse ja katsahdin ulos.

Tuossa hän oli tosiaan! Hän oli ajanut partansa ja viiksensä ja hänen tukkansa oli lyhyeksi leikattu. Mutta ei voinut erehtyä, kun katseli hänen tuimasti tuijottavia ruskeita silmiänsä tahi hänen laihankälpiän ruumiinsa liikenteitä, kun hän verkalleen käveli edes takaisin kuutamalla ja odotteli Naomia. Minä silmänräpäykseksi jouduin tunteitteni valtaan. Minä olin varmaan luullut, ett'ei John Jago enää ollut hengissä.

"Mitä minun on tekeminen?" kysyi Naomi toistamiseen.

"Onko meijerin ovi avoinna?" kysyin minä.

"Ei; mutta halkoliiterin ovi nurkan takana ei ole suljettu".

"Hyvä. Näyttäkää itsenne ikkunassa ja sanokaa hänelle: Minä tulen kohta!"

Ripsas tyttö totteli minua ilman vähintäkään arvelemista.

Minä en voinut laisinkaan olla kahdella päällä hänen silmiensä ja käyntinsä suhteen; hänen äänensä minä myöskin tunsin, kun hän alhaalta vastasi:

"Laittakaa niin, että hän puhuu teille siitä paikasta jossa hän nyt on", sanoin minä Naomille, "kunnes minä ehdin kiertää toista tietä halkoliiteriin. Sanokaa silloin pelkäävänne, että tulette herättämään huomiota meijerissä, ja viekää hänet nurkan ympäri, jotta minä voin kuunnella oven takana".

Me lähdimme molemmat asuinhuoneesta ja erkanimme hiljaa. Naomi seurasi neuvojani naisen nopealla älyllä. Minä olin tuskin ollut minuutinkaan verran halkoliiterissä, kun kuulin hänen puhuttelevan Naomia oven toisella puolen.

Ensiksi John Jago alkoi selvitellä, mistä syystä hän salaa oli luopunut talosta. Nöyryytetty ylpeys -- suuresti nöyryytetty Naomin ylenkatseellisen kiellon ja Ambrosen solvauksen kautta -- oli synnä hänen lähtöönsä Morwick'ista. Hän tunnusti lukeneensa kuulutuksen ja että kuulutus tosiaan oli yllyttänyt häntä pitämään itseään piilossa!

"Tultuani nauretuksi, solvatuksi ja ylönkatsotuksi", sanoi tuo raukka, "olin minä iloinen huomattessani, että muutamilla teistä oli tärkeitä syitä, joiden vuoksi te toivoitte minun palaavan. Teistä, neiti Naomi, nyt riippuu pidättää minua täällä ja houkutella minua pelastamaan Ambrosea nimeni ilmottamalla".

"Mitä te tarkoittatte?" kuulin minä Naomin kysyvän ankaralla äänellä.

Hän puhui hiljemmin; mutta minä kuitenkin voin kuulla hänen puhettansa.

"Luvatkaa minulle, että tahdotte ruveta vaimokseni", sanoi hän, "ja huomenna minä menen tuomarin luokse ja näytän olevani hengissä".

"Mutta jos kieltäisin?"

"Silloin minä taasen katoan, eikä kukaan teistä saa selkoa minusta, ennenkuin Ambrose on hirtetty".

"Oletteko kyllin ilkeä tehdäkseenne, mitä sanotte, John Jago?" kysyi tyttö ääneensä.

"Jos te rupeatte meluamaan", vastasi hän, "tulette, niin totta kuin Jumala on taivaassa, tuntemaan käteni kurkussanne! Nyt on minun vuoroni, neiti; eikä minun kanssa ole leikkiä laskeminen. Tahdotteko minua mieheksenne -- sanokaa jaa tahi ei?"

"Ei!" vastasi Naomi korkealla ja vakavalla äänellä.

Minä potkasin ylös oven ja tartuin häneen kiinni, juuri kuin hän kohotti kätensä Naomia kohden. Jago oli minua väkevämpi. Naomi pelasti henkeni. Hän survasi Jagon pistoolin syrjään, kun Jago vedettyään pistoolin lakkarista tähtäili päätäni. Luoti meni ilmaan. Samassa minä paiskasin Jagon kumoon. Pistoolin laukaus oli herättänyt koko talonväen. Naomille ja minulle onnistui pitää häntä kiinni, kunnes apua ehti saapua meille.

KAHDESTOISTA LUKU.

Loppu.

John Jago vietiin tuomarin eteen ja seuraavana päivänä näytettiin toteen, että hän oli sama mies.

Ambrosen ja Silas'en henki ei tietysti enää ollut vaarassa saada kärsiä lain ankaruutta. Mutta muutamat lain-opilliset muoto-asiat vielä puuttuivat, ennenkuin he laskettiin syyttöminä vankilasta.

Tällä väli-ajalla tapahtuivat muutamat seikat, joita tässä lyhyesti mainittakoon, ennenkuin päätän kertomukseni.

Herra Meadowcroft vanhempi, jota kestetyt tuskat olivat kerrassaan runnelleet, kuoli äkkiä sydämen kolotukseen. Eräs lisäys vainajan testamenttiin vahvisti Naomin lausetta neiti Meadowcroft'in vallasta isänsä yli ja ilmotti samassa, missä tarkoituksessa neiti Meadowcroft tätä valtaa piti. Herra Meadowcroft'in pojat saivat ainoastaan määrätyn eläke-raham. Maatilan omistus-oikeus jäi tyttärelle sillä vainajan kehoituksella, että neiti Meadowcroft ottaisi vainajan "paraimman ja rakkaimman ystävän, herra John Jagon", mieheksensä.

Tämän testamentin johdosta lähetti Morwick'in uusi omistajatar loukkaavan sanan Naomille, ett'ei hän kauemmin viipyisi talossa. Tässä lisättäköön, että neiti Meadowcroft ei lainkaan ottanut uskoaksensa, että John Jago koskaan oli pyytänyt Naomia vaimoksensa tahi häntä uhkaillut, jos hän kieltäisi suostumasta.

Neiti Meadowcroft syytti minua, samalla tapaa kuin Naomikin, että minä vihasta suuresti soimattua John Jagoa kohtaan olin tahallani kokenut halventaa häntä neiti Meadowcroftin kunnioituksessa; minäkin, kuten Naomi sain käskyn korjata luuni talosta.

Me molemmat talosta ajetus tapasimme toisemme porstuassa matka-kampsuinemme.

"Me olemme molemmat karkoitettut, rakas herra Lefrank", sanoi Naomi suloisella, iloisella hymyilyllään. "Te matkustatte takaisin Englantiin, arvaan minä; ja minä kaiketi koetan tulla toimeen täällä kotimaassani. Naiset voivat saada paikan, jos joku antaa heille puoltosanansa. Missähän minä löydän jonkun, joka voi antaa minulle paikan?"

Nyt minä huomasin, että minun tuli puhua oikealla ajalla.

"Minulla on paikka tarjona teille", vastasin minä.

Naomi ei vielä aavistanut mitään.

"Se oli hyvä, herraseni", oli Naomin ainoa vastaus. "Oliko se sähkölennätin-konttorissa tahi kauppapuodissa?"

Minä hämmästyin pienen amerikalaisen ystävättäreni syleilemällä häntä ja painamalla ensimmäisen suukkoseni hänen huulillensa.

"Paikka on oman takkani ääressä", sanoin minä; "palkkanne on kaikki, mitä syystä voitte pyytää minulta; ja jollei teillä Naomi ole mitään vastaan-sanomista, otan minä teidät vaimokseni".

Minulla ei ole mitään muuta lisättävää, paitsi että vuosikausia on kulunut, sittenkun lausuin nämät sanat ja vielä olen yhtä rakastunut Naomiin kuin koskaan ennen.

Muutamia kuukausia häiden jälkeen kirjotti rouva Lefrank eräälle ystävälleen Narrabeessa, kuulustellen, kuinka talossa voitiin. Vastauksesta saatiin tietää, että Ambrose ja Silas olivat muuttaneet Uuteen-Seelantiin ja että Meadowcroft oli yksin Morwick'in talossa. John Jago ei huolinutkaan ruveta hänen avio-mieheksensä. John Jago oli taasen kadonnut teille tietämättömille.

* * * * *

Loppumuistutus.

Muuan painettu kertomus eräästä oikeus-jutusta, joka tämän vuosisadan alkupuolella koskaan tapahtui, antoi ensimmäisen aiheen tähän pieneen kertomukseen. Julkaistu kertomus tästä eriskummallisesta jutusta on

nimeltään: "Jesse ja Stephan Boornin tutkinto, tunnustukset ja tuomio Russel Colwin'in murhasta ja sen miehen palaaminen, joka luultiin murhatuksi". Kirjoitti Leonhard Sargeant, entinen apulais-kuvernööri Vermontista (painettu Manchesterissa 1873). Lienee paikoillaan, että epäilevien lukijain vuoksi lisää, jotta kaikki nuo "uskomattomat tapaukset" tässä kertomuksessa ovat tosi-asioita, joita olen lainannut painetusta kertomuksesta. Kaikki mikä näyttää "todennäköiseltä", on yhdeksässä kohdassa kymmenestä kirjottajan keksimä.

W. C.

End of the Project Gutenberg EBook of John Jagon henki tahi kuollutko vai elävä?, by Wilkie Collins

*** END OF THIS PROJECT GUTENBERG EBOOK JOHN JAGON ***

***** This file should be named 19372-8.txt or 19372-8.zip ***** This and all associated files of various formats will be found in: <http://www.gutenberg.org/1/9/3/7/19372/>

Produced by Tapio Riikonen

Updated editions will replace the previous one--the old editions will be renamed.

Creating the works from public domain print editions means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg-tm electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG-tm concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for the eBooks, unless you receive specific permission. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the rules is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. They may be modified and printed and given away--you may do practically ANYTHING with public domain eBooks. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

*** START: FULL LICENSE ***

THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg-tm mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase "Project Gutenberg"), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg-tm License (available with this file or online at <http://gutenberg.org/license>).

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg-tm electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg-tm electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg-tm electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg-tm electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. "Project Gutenberg" is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg-tm electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg-tm electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg-tm electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation ("the Foundation" or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg-tm electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is in the public domain in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg-tm mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg-tm works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg-tm name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg-tm License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg-tm work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country outside the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg-tm License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg-tm work (any work on which the phrase "Project Gutenberg" appears, or with which the phrase "Project Gutenberg" is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org

1.E.2. If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is derived from the public domain (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase "Project Gutenberg" associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg-tm trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg-tm License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg-tm License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg-tm.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this

electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg-tm License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg-tm work in a format other than "Plain Vanilla ASCII" or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg-tm web site (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original "Plain Vanilla ASCII" or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg-tm License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg-tm works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg-tm electronic works provided that

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg-tm works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."

- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg-tm License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg-tm works.

- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.

- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg-tm works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg-tm electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from both the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and Michael Hart, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread public domain works in creating the Project Gutenberg-tm collection. Despite these efforts, Project Gutenberg-tm electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or

Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg-tm electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH F3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS' WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY

- You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg-tm electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg-tm electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg-tm work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg-tm work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg-tm

Project Gutenberg-tm is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need, is critical to reaching Project Gutenberg-tm's goals and ensuring that the Project Gutenberg-tm collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg-tm and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation web page at <http://www.pgla.org>.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Its 501(c)(3) letter is posted at <http://pglaf.org/fundraising>. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's principal office is located at 4557 Melan Dr. S. Fairbanks, AK, 99712., but its volunteers and employees are scattered throughout numerous locations. Its business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887, email business@pglaf.org. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's web site and official page at <http://pglaf.org>

For additional contact information: Dr. Gregory B. Newby Chief Executive and Director gbnewby@pglaf.org

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg-tm depends upon and cannot survive without wide spread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit <http://pglaf.org>

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg Web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: <http://pglaf.org/donate>

Section 5. General Information About Project Gutenberg-tm electronic works.

Professor Michael S. Hart is the originator of the Project Gutenberg-tm concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For thirty years, he produced and distributed Project Gutenberg-tm eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg-tm eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as Public Domain in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our Web site which has the main PG search facility:

<http://www.gutenberg.org>

This Web site includes information about Project Gutenberg-tm, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.

John Jagon henki tahi kuollutko vai elävä?, by

A free ebook from <http://manybooks.net/>